Sociaal Domein Fryslân

Sociaal Domein Fryslân

Bezoekadres
Oldehoofsterkerkhof 2
8911 DH Leeuwarden

Postadres
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

(058) 233 83 88
secretariaat@sdfryslan.nl

Provinciaal beleidskader sekswerk

Deel 1 van 3:

Handreiking beleidskader sekswerk

Inhoud

A. APV Regulering prostitutie, seksbranche en aanverwante onderwerpen
B. Slapen op de werkplek
C. Begrippenkader
D. De zelfstandig thuiswerkende sekswerker
E. Voorwaarden vergunning
F. Handhavingsarrangement
G. Format Rapportage van bevindingen onvergunde prostitutie
H. Bibob
I. Concentratiegebied
J. Nadere regels veiligheid en gezondheid van de sekswerkers en de hygiëne in het pand.
K. beleidsregel beoordeling levensgedrag

Inleiding

Deze handreiking beleidskader sekswerk bevat informatie die gemeenten kunnen benutten voor het actualiseren van hun instrumentarium ten aanzien van vergunde en onvergunde prostitutie. Door de handreiking als uitgangspunt te nemen, wordt beleid meer geüniformeerd en geharmoniseerd. Dit draagt bij aan een eenduidige positie van sekswerkers, de aanpak mensenhandel en het voorkomen van een waterbedeffect voor het criminogene deel van de branche.
Het document bevat aanbevelingen op het gebied van de APV, aan vergunningen gerelateerd beleid en een handhavingsarrangement op basis van modellen en best practises. Daarbij wordt de juridische context geschetst en is een eenduidig begrippenkader opgenomen.
Deze handreiking is tot stand gekomen met behulp van een ambtelijke klankbordgroep (drie gemeenten, OOV en VTH) waarbij het RIEC inhoudelijke en juridische ondersteuning heeft geboden. De handreiking is afgestemd met politie (Team Mensenhandel en Migratie), het CCV en de VNG.

Voor wat betreft relevante landelijke ontwikkelingen op dit gebied wordt hier nog verwezen naar de Landelijke leidraad professionaliseren toezicht seksbranche, en de in ontwikkeling zijnde geactualiseerde handreiking prostitutiebeleid van het CCV.

A. APV Regulering prostitutie, seksbranche en aanverwante onderwerpen

In deze paragraaf zijn de artikelen opgenomen zoals in de model APV van de VNG. In sommige gevallen biedt de model APV varianten en optionele artikelen. In overleg met de klankbordgroep wordt een voorgestelde set artikelen aangeboden. Per artikel is een toelichting opgenomen.

In plaats van prostituee wordt zo veel mogelijk de term sekswerker gebruikt. Dit is in lijn met wat de VNG beoogt met de volgende wijziging.

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Artikel 3:1 Afbakening

De artikelen 1:2 en 1:5 tot en met 1:8 zijn niet van toepassing op het bij of krachtens dit hoofdstuk bepaalde.

Toelichting:
Afbakening van dit hoofdstuk van de APV ten opzichte van enkele (algemene) bepalingen uit andere delen van de APV is wenselijk, aangezien de genoemde bepalingen betrekking hebben op onderwerpen die waarschijnlijk op termijn in of krachtens de Wrs in afwijking van de (algemene) bepalingen van de APV geregeld (moeten) worden. Om niet binnen afzienbare termijn opnieuw substantiële materiële wijzigingen aan te hoeven brengen in de betreffende regelgeving – en om de ontvlechting daarvan te zijner tijd te vergemakkelijken – is ervoor gekozen vooruitlopend op de verwachte inwerkingtreding van de Wrs deze materie nu veelal in lijn met de Wrs te regelen. Het betreft de volgende artikelen: 1:2 ‘Beslistermijn’, 1:5 ‘Persoonlijk karakter van vergunning of ontheffing’, 1:6 ‘Intrekking of wijziging van vergunning of ontheffing’, 1:7 ‘Termijnen’ en 1:8 ‘Weigeringsgronden’.

Artikel 3:2 Definities

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
- advertentie: elke commerciële uiting in een medium, die een seksbedrijf of een sekswerker onder de aandacht van het publiek brengt;
- beheerder: de natuurlijke persoon die door de exploitant is aangesteld voor de feitelijke leiding van een seksbedrijf;
- bevoegd bestuursorgaan: het college of, voor zover het betreft voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet, de burgemeester;
- escortbedrijf: de activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie in de vorm van bemiddeling tussen klant en sekswerker;
- exploitant: de natuurlijke persoon of de bestuurder van een rechtspersoon of, voor zover van toepassing, de tot vertegenwoordiging van die rechtspersoon bevoegde natuurlijk persoon, voor wiens rekening en risico een seksbedrijf wordt uitgeoefend;
- klant: degene die gebruik maakt van de door een exploitant van een prostitutiebedrijf of een sekswerker aangeboden seksuele diensten;
- sekswerker: degene die zich beschikbaar stelt tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen betaling;
- prostitutie: het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen betaling;
- prostitutiebedrijf: de activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie;

[- raamprostitutiebedrijf: de activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie, waarbij het werven van klanten gebeurt door een sekswerker die zichtbaar is vanuit een voor publiek toegankelijke plaats;]
- seksbedrijf: de activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie of tot het verrichten van seksuele handelingen voor een ander tegen betaling of uit het bedrijfsmatig aanbieden van vertoningen van erotisch-pornografische aard in een seksinrichting tegen betaling. Onder een seksbedrijf vallen in ieder geval een erotische massagesalon, een (raam)bordeel, een seksclub, een privéhuis, een escortbedrijf, een seksbioscoop, een seksautomatenhal, een sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar;
- seksinrichting: voor het publiek toegankelijke besloten ruimte, onderdeel van een seksbedrijf;
[- werkruimte: als zelfstandig aan te merken onderdeel van een seksinrichting waarin de seksuele handelingen met een ander tegen betaling worden verricht.]

Toelichting:
In artikel 3:2 worden veel voorkomende begrippen gedefinieerd, waarbij op onderdelen wordt aangesloten bij bestaande definities.
Omdat de APV, met het oog op het toezicht, bepaalt dat in advertenties voor seksbedrijven of sekswerkers bepaalde nummers (vergunningnummer, telefoonnummer) moeten worden vermeld, is ervoor gekozen het begrip ‘advertentie’ ruim te omschrijven. Er is immers een veelheid aan mogelijkheden om aandacht op de aangeboden dienstverlening te vestigen. Voor alle vormen van reclame met behulp van een medium (kranten, televisie, internet, posters, flyers) geldt het voorschrift. Daarbij moet het gaan om uitingen die wervend van karakter zijn en het oogmerk hebben de klandizie te vergroten. Daarop ziet het bijvoeglijk naamwoord: commerciële.
De dagelijkse leiding in een seksinrichting kan in plaats van bij de exploitant zelf, bij een ’beheerder’ berusten. Het is van belang ook voor deze persoon, die primair verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken in de seksinrichting, expliciet enkele bepalingen op te nemen in de APV.

Overeenkomstig artikel 160, eerste lid, aanhef en onder b, van de Gemeentewet is het college belast met de uitvoering van raadsbesluiten (waaronder verordeningen zoals de APV), tenzij bij of krachtens de wet de burgemeester daarmee is belast. In veruit de meeste gevallen dient de burgemeester te worden aangemerkt als het ‘bevoegde bestuursorgaan’ bij de vergunningverlening voor een seksbedrijf. Zijn bevoegdheid treft namelijk de voor het publiek openstaande gebouwen (zoals veruit de meeste seksinrichtingen) en de daarbij behorende erven (zie in dit verband artikel 174 van de Gemeentewet). In de definitie van seksinrichtingen is het ruimere begrip 'ruimte' opgenomen. Dat betekent dat het college bijvoorbeeld bevoegd is als het gaat om vaar- en voertuigen. Woonboten worden thans echter aangemerkt als bouwwerk in de zin van de Wabo (ABRvS 16-04-2014, ECLI:NL:RVS:2014:1331). In lijn daarmee worden woonboten – voor zover het betreft de uitvoering van dit hoofdstuk – aangemerkt als gebouwen als bedoeld in artikel 174, eerste lid, van de Gemeentewet. Wel is het college ook bevoegd als het gaat om escortbedrijven [*en prostitutiebedrijven, voor zover die zich richten op de straatprostitutie. Immers, anders dan bijvoorbeeld bij het uitoefenen van een bij verordening toegekende bevelsbevoegdheid, is bij de vergunningverlening (of het aanwijzen van een gebied) niet aan de orde dat zich een feitelijke, concrete en acute ordeverstoring voordoet waartegen onmiddellijk en daadkrachtig moet worden opgetreden. Zou dat wel zo zijn, dan zou overeenkomstig artikel 172, eerste lid, van de Gemeentewet de burgemeester ook ten aanzien van de vergunningverlening voor prostitutiebedrijven, voor zover die zich richten op de straatprostitutie, als het bevoegde bestuursorgaan aangemerkt dienen te worden.*]. Het college kan zijn bevoegdheid ter zake mandateren aan de burgemeester op grond van artikel 168, eerste lid, van de Gemeentewet.

Een veel voorkomende vorm van een niet-locatiegebonden prostitutiebedrijf is een ‘escortbedrijf’. Een escortbedrijf bemiddelt tussen klanten en sekswerkers. De sekswerker bezoekt de klant, of gaat met de klant naar een andere plaats dan de plek waar de bemiddeling plaatsvindt. De bemiddeling kan plaatsvinden vanuit een bedrijfspand, maar onder omstandigheden ook vanaf een privéadres. De bemiddeling kan in persoon plaatsvinden, maar over het algemeen zal het telefonisch gaan of via een website op internet.
Voor de definitie van ‘exploitant’ is aansluiting gezocht bij een van de definities van het begrip leidinggevende in artikel 1, eerste lid, onderdeel 1°, van de DHW (nu Alcoholwet). Het ‘voor rekening

en risico' heeft betrekking op de natuurlijke persoon of op de rechtspersoon. Onder deze definitie valt ook de vennoot in een personenvennootschap. Het bestuur van een rechtspersoon kan zelf ook een rechtspersoon zijn, maar gelet op de (persoonlijke) eisen die worden gesteld aan de exploitant, dient er uiteindelijk altijd één natuurlijke persoon te zijn die kan worden beschouwd als exploitant in de zin van de APV – al dan niet als vertegenwoordiger van die rechtspersoon.

Een seksbedrijf heeft altijd een exploitant. Ook in het geval een sekswerker zelfstandig bedrijfsmatige activiteiten verricht, is er sprake van een seksbedrijf, meer precies: een prostitutiebedrijf. In dergelijke gevallen dient de sekswerker enerzijds aangemerkt te worden als sekswerker, maar anderzijds ook als exploitant. De sekswerker/exploitant dient daarmee dus ook te voldoen aan alle eisen die aan de sekswerker worden gesteld én aan de eisen die aan de exploitant worden gesteld. Hieruit volgt o.a. dat de sekswerker/exploitant minimaal 21 dient te zijn. Vergunningen worden immers geweigerd als de exploitant de leeftijd van 21 jaar nog niet bereikt heeft (artikel 3:7, eerste lid, aanhef en onder c).
In dit hoofdstuk van de APV heeft het begrip 'klant' een beperktere betekenis dan in het spraakgebruik: het is hier een afnemer van seksuele diensten. Dus aanwezigen in een seksinrichting die (vooralsnog) slechts iets drinken, of een vertoning komen bekijken, vallen niet onder dit begrip. Hetzelfde geldt uiteraard voor eventuele andere aanwezigen, zoals de exploitant, de beheerder, het personeel dat in de bedrijfsruimte van het seksbedrijf werkzaam is, toezichthouders en personen die aanwezig zijn vanwege bijvoorbeeld het leveren van goederen of het uitvoeren van reparaties of onderhoud.

In de APV wordt het begrip 'sekswerker**'** gebruikt, omdat dit het meest aansluit bij het spraakgebruik en bij de praktijk binnen de prostitutiebranche. Aangezien dit woord, op deze wijze geschreven, taalkundig vrouwelijk is, wordt in voorkomende gevallen gebruik gemaakt van vrouwelijke voornaamwoorden (zij, haar). In alle gevallen waar 'sekswerker' staat, wordt evenzeer de (mannelijke) prostitué bedoeld. Dit komt in de definitie van de term 'sekswerker' tot uitdrukking door de sekseneutrale aanduiding: degene die.

De definitie van 'prostitutie' sluit aan bij de formulering in artikel 273f, eerste lid, onder 3 en 5, van het WvSr. Het 'zich beschikbaar stellen' duidt op een structurele situatie, zodat allerlei incidentele seksuele handelingen met een ander niet onder het begrip 'prostitutie' vallen, zelfs niet als 'de ander' een tegenprestatie levert. Bij 'betaling' zal het veelal gaan om een geldbedrag, maar het is daar niet toe beperkt. De betaling geschiedt door of ten behoeve van 'de ander', wat impliceert dat het meewerken aan pornofilms geen prostitutie is in de zin van de APV.

'Prostitutiebedrijven' zijn er in verschillende varianten. In de eerste plaats vallen hieronder de locatiegebonden bedrijven met één of meerdere seksinrichtingen. Ook een niet-locatiegebonden bedrijf kan een prostitutiebedrijf zijn; veelal gaat het dan om een escortbedrijf, dat bemiddelt tussen sekswerkers en klanten. Als prostitutie plaatsvindt in woningen, kunnen (delen van) deze locaties – onder omstandigheden – als seksinrichting aangemerkt worden. Een dergelijke (ruimte in een) 'privéwoning' is voor het publiek toegankelijk nu klanten toegang wordt verschaft. Is de sekswerker op enigerlei wijze werkzaam voor degene die de ruimte beschikbaar stelt, dan is er zonder meer sprake van een prostitutiebedrijf. Er zijn ook sekswerkers die niet werkzaam zijn voor of bij een door een ander geëxploiteerd prostitutiebedrijf, maar die zelfstandig werken, veelal thuis. Als een sekswerker op haar thuisadres werkzaam is en geen andere sekswerkers in haar woning laat werken, is er in beginsel geen sprake van een prostitutiebedrijf, maar van een aan huis gebonden beroep, en is geen vergunning nodig (wel kunnen uit het omgevingsplan belemmeringen voortvloeien om dergelijke activiteiten te mogen ondernemen). Als echter de activiteiten van de thuiswerkende sekswerker een zakelijke uitstraling hebben, bijvoorbeeld als er zodanig met dat adres wordt geadverteerd dat er een publiekstrekkende werking vanuit gaat, er verlichting of reclame-uitingen aan het pand zichtbaar zijn of er meerdere sekswerkers op hetzelfde adres werkzaam zijn, dan is er sprake van bedrijfsmatige activiteiten en daarmee van een prostitutiebedrijf waarvoor een vergunning noodzakelijk is.
Het begrip 'seksbedrijf' duidt op een activiteit of op activiteiten, en dus niet op de locatie waar de verrichtingen of vertoningen plaatsvinden; daarvoor wordt in de APV de term 'seksinrichting' gebruikt. Binnen de omschrijving valt het gelegenheid geven tot het zich beschikbaar stellen voor het verrichten van seksuele handelingen *met* een ander tegen betaling (prostitutie), en het gelegenheid geven tot het verrichten van seksuele handelingen *voor* een ander, zoals 'peepshows' en sekstheaters, maar

bijvoorbeeld ook het bedrijfsmatig en tegen betaling verzorgen van webcamseks. Daarnaast wordt onder dit begrip ook verstaan het in een seksinrichting tegen betaling aanbieden van erotisch-pornografische vertoningen: de seksbioscopen. Of een activiteit 'bedrijfsmatig' wordt verricht, hangt af van een aantal factoren. Is er personeel in dienst, dan is er zonder meer sprake van een bedrijf. Maar een individu zonder personeel kan ook een bedrijf zijn in de zin van de APV, en is dan dus vergunningplichtig. Het oogmerk om (een aanvulling op) een inkomen te genereren, het aantal uren dat aan de activiteit wordt besteed, de wijze van klantenwerving (bijvoorbeeld of er wordt geadverteerd om de werkzaamheden onder de aandacht van publiek te brengen en klanten te trekken) en de organisatiegraad en de omvang van het prostitutieaanbod zijn aspecten om te bepalen of er bedrijfsmatig activiteiten worden verricht. Of er sprake is van bedrijfsmatige activiteiten zal dus moeten worden vastgesteld aan de hand van de feitelijke situatie.
Het begrip 'seksbedrijf' wordt dus gebruikt als verzamelnaam, waarbinnen specifieke vormen zijn te onderscheiden: als gelegenheid wordt geboden tot prostitutie, dan is er sprake van een 'prostitutiebedrijf', en als dat geschiedt door bemiddeling tussen sekswerkers en klanten, dan wordt van een 'escortbedrijf' gesproken. Zo is 'prostitutiebedrijf' dus een species van 'seksbedrijf' en 'escortbedrijf' weer een species van 'prostitutiebedrijf'.
[Er is voor gekozen om een aparte definitie op te nemen voor het begrip 'raamprostitutiebedrijf' omdat dit onderdeel van de prostitutiesector een bijzondere uiterlijke verschijningsvorm en invloed op de omgeving heeft en er daarom sectorspecifieke regels voor de raamprostitutie in dit hoofdstuk zijn opgenomen.]

Met het begrip 'seksinrichting' wordt geduid op de voor publiek toegankelijk locatie van een seksbedrijf. Dit kan samen vallen met de locatie waar de exploitant van het seksbedrijf zich heeft gevestigd, maar dat is zeker niet altijd – en bij escortbedrijven per definitie niet – het geval.
Onder 'besloten ruimte' worden ook begrepen een vaar- of voertuig. Het bijvoeglijk naamwoord 'besloten' duidt erop dat de ruimte zich niet in de open lucht bevindt. Het moet dus gaan om een overdekt en geheel of gedeeltelijk door wanden omsloten ruimte, die al dan niet met enige beperking voor het publiek toegankelijk is.
[Onder 'werkruimte' wordt verstaan een zelfstandig onderdeel van een seksinrichting waarin de seksuele handelingen met een ander tegen betaling worden verricht. Eén seksinrichting kan één (of natuurlijk geen) werkruimte hebben, of meerdere. Met 'zelfstandig' wordt hier niet bedoeld dat een werkruimte altijd geheel zelfvoorzienend hoeft te zijn; het ziet op de van elkaar te onderscheiden delen van een seksinrichting waarin over het algemeen telkens één prostitutie haar diensten aanbiedt. Een raam (met bijbehorende 'peeskamer') zal veelal een afzonderlijke werkruimte zijn; een deel van een seksinrichting dat apart verhuurd wordt zal veelal een afzonderlijke werkruimte zijn.]

Afdeling 2. Vergunning seksbedrijf

Artikel 3:3 Vergunning

1. Het is verboden een seksbedrijf uit te oefenen zonder vergunning van het bevoegde bestuursorgaan.
[2. Het bevoegde bestuursorgaan draagt zorg voor een onpartijdige en transparante verlening van beschikbare vergunningen.]
3. Op een aanvraag om een vergunning wordt binnen twaalf weken beslist. Deze termijn kan met ten hoogste twaalf weken worden verlengd.
4. Paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) is niet van toepassing.
5. Een vergunning kan mede voor een seksinrichting worden verleend.
6. De vergunning wordt verleend aan de exploitant en op diens naam gesteld.
[7. De vergunning kan [ten hoogste [**… (bijvoorbeeld tweemaal)**]] worden verlengd.]

Toelichting:

Er is voor gekozen om seksbedrijven met een vergunningenstelsel te reguleren. Dit houdt in dat het uitoefenen van een seksbedrijf verboden is, tenzij een vergunning is verleend. De keuze voor een vergunningenstelsel sluit aan bij bestaande structuren. Een uitgangspunt is tevens dat legaal aanbod in beginsel illegaal aanbod tegengaat, de zogeheten kanalisatiegedachte. Daarbij wordt aangenomen

dat als er een legaal en betrouwbaar aanbod bestaat, er niet langer aanleiding is voor klanten om te kiezen voor een illegaal aanbod met alle daarmee samenhangende onwenselijkheden en onzekerheden.
[Met het oog op een toekomstbestendige uitvoeringspraktijk, die onder meer aansluit bij de Dienstenrichtlijn en de ontwikkelingen in de jurisprudentie van het HvJ van de Europese Unie, is in het tweede lid een zorgplicht voor het bevoegd bestuursorgaan opgenomen. Als er sprake is van de verlening van schaarse vergunningen[1] dan moet het bevoegde bestuursorgaan een selectieprocedure hanteren die alle waarborgen voor onpartijdigheid en transparantie biedt. Dit ziet onder andere op een toereikende bekendmaking van de opening, uitvoering en afsluiting van de procedure. De geëigende weg om uitvoering aan te geven aan deze zorgplicht is dat de bevoegde bestuursorganen in een beleidsregel uiteenzetten hoe zij de selectieprocedure invullen (en hier vervolgens uitvoering aan geven).]
Met het oog op de rechtszekerheid voor het bedrijfsleven is bepaald dat de beslistermijn voor een vergunning voor een seksbedrijf twaalf weken telt (derde lid). Deze termijn kan éénmaal met twaalf weken worden verlengd (eveneens derde lid).
Nu de vergunning onder de reikwijdte van de Dienstenrichtlijn valt, is het vierde lid opgenomen omdat ingevolge artikel 28, eerste lid, van de Dienstenwet als uitgangspunt geldt dat een vergunning van rechtswege wordt verleend wanneer de termijn, waarbinnen het antwoord op de aanvraag moet volgen, verstreken is. Dit is bedoeld als prikkel voor de overheid om tijdig te beslissen, en zorgt ervoor dat burgers en bedrijven geen nadeel ondervinden van een mogelijk te trage besluitvorming. De verwachting bestaat dat de wettelijke termijnen in dit artikel ruim genoeg zijn om tijdig op een aanvraag om een vergunning te besluiten. Zou dat evenwel niet lukken, dan wordt het belang van een daadwerkelijke afweging bij vergunningen als hier aan de orde geacht zwaarder te wegen dan voornoemd uitgangspunt. Dit is in overeenstemming met de uitzonderingsgrond van artikel 13, vierde lid, van de Dienstenrichtlijn: dwingende redenen van algemeen belang, te weten de bescherming van de openbare orde. Wanneer een vergunning van rechtswege ten onrechte is verleend, kan dit namelijk ernstige, onomkeerbare schade voor derden (de menselijke waardigheid van de sekswerker, de veiligheid en gezondheid van minderjarigen en kwetsbare volwassenen) tot gevolg hebben. Daarom wordt de lex silencio positivo in het vierde lid van toepassing uitgezonderd.
Uit het vijfde lid, volgt dat een vergunning voor ten hoogste één seksinrichting kan gelden. Een seksbedrijf (activiteit/activiteiten) kan meer dan een seksinrichting (locatie) omvatten. De vergunning wordt verleend per seksbedrijf (eerste lid), maar kan dus ook voor één seksinrichting (van het seksbedrijf) gelden. Daarmee is het van belang wat onder ‘één seksinrichting’ wordt verstaan. Bij voorbaat een sluitende definitie geven zou in de praktijk tot onwenselijke resultaten kunnen leiden; situaties zullen telkens met gezond verstand bezien worden. Daarbij zal blijk gegeven moeten worden van enige realiteitszin en aangesloten worden bij de normale perceptie. Het te hanteren uitgangspunt is dat er sprake is van één seksinrichting als het een visueel aaneengesloten eenheid betreft (kan meerdere panden betreffen met meerdere werkruimtes (per pand)) met een homogene functie (uitoefening van een seksbedrijf in enigerlei vorm) die tot de beschikking staat van één exploitant. Als er meerdere exploitanten in één pand zijn gevestigd zal ieder deel waarover één van de exploitanten de beschikking heeft als één afzonderlijke seksinrichting worden gekwalificeerd.
[Als het om een schaarse vergunning gaat, dan zal deze telkens voor een bepaalde tijd verleend worden. Omdat een vergunningenstelsel waarbij een verleende vergunning onbeperkt verlengd kan worden – zonder dat andere potentiele gegadigden mee kunnen dingen – niet passend is ten aanzien van schaarse vergunningen is in het zevende lid bepaald dat de vergunning ten hoogste [**…**] verlengd kan worden. Op deze verlenging is artikel 3:11 van toepassing.]

[Artikel 3:4 Concentratie seksinrichtingen (optioneel, voorbeeld aanwijzingsbesluit is opgenomen in de handreiking)

Het college kan delen van de gemeente aanwijzen [waarbuiten **OF** waarbinnen] voor het vestigen van een seksinrichting geen vergunning wordt verleend. Daarbij kan worden bepaald dat de aanwijzing slechts geldt voor seksinrichtingen van seksbedrijven van een nader aangewezen aard.]

Toelichting:

[1] Handreiking schaarse vergunningen | VNG

Op grond van dit artikel kan het college delen van de gemeente aanwijzen [waarbuiten **OF** waarbinnen] voor het vestigen van seksinrichtingen geen vergunning wordt verleend. Dit kan bijvoorbeeld gewenst zijn om daarop met voldoende intensiteit toezicht te kunnen uitoefenen of om deze inrichtingen te weren uit woonwijken of andere gebieden die vanuit een oogpunt van woon- en leefomgeving 'gevoelig' zijn. De aanwijzing van het college betreft een concretiserend besluit van algemene strekking waartegen bezwaar en beroep open staat. Straatprostitutie wordt [gereguleerd **OF** verboden] in artikel 3:19 [en verder].
Het langs deze weg vormgegeven concentratiebeleid moet altijd in samenhang bekeken worden met de relevante omgevingsplannen, waarin – louter ter behartiging van het belang van een goede ruimtelijke ordening en derhalve noodzakelijk enkel gestoeld op ruimtelijk relevante overwegingen en criteria – voort kan vloeien dat het uitoefenen van (een bepaald type) seksbedrijf (op bepaalde) locaties planologisch niet aanvaardbaar wordt bevonden.]

[Artikel 3:5 Beperking aantal vergunningen

Variant 1
[Het bevoegde bestuursorgaan kan een maximum stellen aan het totaal aantal seksinrichtingen waarvoor vergunning kan worden verleend. [Hierbij kan worden bepaald dat een maximum slechts geldt voor seksinrichtingen van seksbedrijven van een nader aangewezen aard [of in nader aangewezen delen van de gemeente].]
OF
Er kan voor in totaal ten hoogste [**aantal**] seksinrichtingen van prostitutiebedrijven[, niet zijnde raamprostitutiebedrijven, en [**aantal**] seksinrichtingen van raamprostitutiebedrijven] vergunning worden verleend.]

Variant 2 (Maximumaantal vergunningen voor seksbedrijven)
[Het bevoegde bestuursorgaan kan een maximum stellen aan het aantal vergunningen voor een seksbedrijf dat kan worden verleend. [Hierbij kan worden bepaald dat een maximum slechts geldt voor seksbedrijven van een daarbij aangewezen aard [of in daarbij aangewezen delen van de gemeente].]
OF
Er kan voor in totaal ten hoogste [**aantal**] seksbedrijven[, niet zijnde prostitutiebedrijven, [**aantal**] prostitutiebedrijven, niet zijnde raamprostitutiebedrijven, en [**aantal**] raamprostitutiebedrijven] vergunning worden verleend.]

Variant 3 (Maximumaantal vergunningen voor seksinrichtingen[en maximum aantal werkruimtes [raamprostitutiebedrijven]])
[Het bevoegde bestuursorgaan kan een maximum stellen aan het totaal aantal seksinrichtingen [en het totaal aantal werkruimtes] waarvoor vergunning kan worden verleend. [Hierbij kan worden bepaald dat een maximum slechts geldt voor seksinrichtingen van seksbedrijven van een daarbij aangewezen aard [of in daarbij aangewezen delen van de gemeente].]
OF
1. Er kan voor in totaal ten hoogste [**aantal**] seksinrichtingen van prostitutiebedrijven[, niet zijnde raamprostitutiebedrijven, en [**aantal**] seksinrichtingen van raamprostitutiebedrijven] vergunning worden verleend.
2. Onverminderd het eerste lid kan [aan raamprostitutiebedrijven] voor in totaal ten hoogste [**aantal**] werkruimtes vergunning worden verleend.]

Variant 4 (Nuloptie raamprostitutiebedrijven [en maximering aantal seksinrichtingen])
1. Voor het uitoefenen van een raamprostitutiebedrijf wordt geen vergunning verleend.
2. [Het bevoegde bestuursorgaan kan een maximum stellen aan het totaal aantal seksinrichtingen van seksbedrijven, niet zijnde raamprostitutiebedrijven, waarvoor vergunning kan worden verleend. [Hierbij kan worden bepaald dat een maximum slechts geldt voor seksinrichtingen van seksbedrijven van een daarbij aangewezen aard [of in daarbij aangewezen delen van de gemeente].] **OF** Er kan voor in totaal ten hoogste [**aantal**] seksinrichtingen [van prostitutiebedrijven, niet zijnde raamprostitutiebedrijven] vergunning worden verleend.]

Toelichting:

Gemeenten zullen afhankelijk van de keuze voor de invulling van dit artikel zelf de daarbij aansluitende toelichting moeten opstellen. Omdat een uitputtende uitwerking van de mogelijke varianten de overzichtelijkheid niet ten goede zou komen, is ervoor gekozen om een aantal varianten uit te werken, waarbij alle varianten ook weer keuzeonderdelen bevatten.]

Artikel 3:6 Aanvraag

1. Een aanvraag om vergunning wordt ingediend middels een door het bevoegde bestuursorgaan vastgesteld formulier.
2. Bij de aanvraag wordt vermeld voor welke activiteit vergunning wordt gevraagd, en worden in ieder geval de volgende gegevens en bescheiden overgelegd:
a. de persoonsgegevens van de exploitant;
b. het nummer van inschrijving in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel;
c. of in de vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag de exploitant een vergunning voor een seksbedrijf is geweigerd of een aan de exploitant verleende vergunning voor een seksbedrijf is ingetrokken;
d. het adres waar het seksbedrijf wordt uitgeoefend;
e. het adres van een onder het seksbedrijf vallende seksinrichting;
f. het telefoonnummer dat in advertenties voor het seksbedrijf zal worden gebruikt;
g. een geldig identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht van de exploitant;
h. voor zover van toepassing, de verblijfstitel van de exploitant;
i. een actuele verklaring betalingsgedrag nakoming fiscale verplichtingen, verstrekt door de Belastingdienst;
j. bewijs waaruit blijkt dat de exploitant gerechtigd is tot het gebruik van de ruimtes bestemd voor de uitoefening van het seksbedrijf;
k. voor zover van toepassing, de plaatselijke ligging van de seksinrichting waarvoor vergunning wordt aangevraagd, door middel van een situatieschets met een noordpijl en schaalaanduiding;
l. voor zover van toepassing, de plattegrond van de seksinrichting waarvoor vergunning wordt aangevraagd, door middel van een tekening met een schaalaanduiding.
3. Als er een beheerder is aangesteld is het tweede lid, onder a tot en met c, g en h, van overeenkomstige toepassing op de beheerder.
4. Het bevoegde bestuursorgaan kan aanvullende gegevens of bescheiden verlangen.

Toelichting:
Met dit artikel wordt de wijze van indiening van de aanvraag om een vergunning geregeld, evenals welke gegevens en bescheiden moeten worden overgelegd. De vereiste gegevens worden nodig geacht teneinde een weloverwogen beslissing te kunnen nemen over de aanvraag om de vergunning. Het overleggen van een situatietekening en plattegrond is uiteraard niet nodig als het een vergunning betreft die niet (mede) voor een seksinrichting wordt aangevraagd. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als het gaat om het bedrijfsmatig en tegen betaling verzorgen van webcamseks vanuit een locatie die niet voor publiek toegankelijk is; er is dan wel sprake van een seksbedrijf, maar niet van een seksinrichting.
Omdat in de toekomst naar verwachting steeds vaker bij indiening sprake zal zijn van digitale documenten, wordt geen specifieke schaalaanduiding voorgeschreven. De maatvoering moet uit de situatieschets (onder k) en tekening (onder l) blijken. Als bescheiden worden overgelegd, moet de gekozen schaal zodanig zijn dat het bevoegde bestuursorgaan er voldoende informatie uit kan halen om tot beoordeling van de aanvraag te komen.
Tot het eisen dat het telefoonnummer dat gebruikt zal worden in advertenties overgelegd moet worden – en in de vergunning zal worden vermeld (zie artikel 3:8, eerste lid, aanhef en onder e) – is gekomen met het oog op de toezicht en handhaving. Zo wordt bewerkstelligd dat een bepaald telefoonnummer waarmee geadverteerd wordt altijd te herleiden is tot een bepaald seksbedrijf, een bepaalde exploitant en het adres waar het bedrijf wordt uitgeoefend. Doordat het telefoonnummer bovendien in de vergunning zal worden vermeld wordt voorkomen dat het nummer vaak verandert, dan zou immers telkens op aanvraag de vergunning gewijzigd dienen te worden. In die zin is het een ‘vast’ telefoonnummer; dit kan ook een mobiel nummer zijn.
Als het bevoegd bestuursorgaan dat nodig acht voor de beoordeling van een aanvraag, kan deze verlangen dat aanvullende gegevens en bescheiden worden overgelegd (vierde lid). Uiteraard moeten die gegevens wel in verband staan met de weigeringsgronden van de aangevraagde vergunning.

Artikel 3:7 Weigeringsgronden

1. Een vergunning wordt geweigerd als:
a. de exploitant of de beheerder onder curatele staat;
b. de exploitant of de beheerder onherroepelijk is veroordeeld voor een gewelds- of zedendelict of voor mensenhandel, of in enig ander opzicht van slecht levensgedrag[2] is;
c. de exploitant of de beheerder de leeftijd van 21 jaar nog niet heeft bereikt;
d. redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de feitelijke toestand niet met het in de aanvraag vermelde in overeenstemming zal zijn;
e. redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de aanvrager in strijd zal handelen met aan de vergunning verbonden beperkingen of voorschriften;
f. er aanwijzingen zijn dat voor of bij het seksbedrijf personen tewerkgesteld zijn of zullen zijn die, als het sekswerkers betreft, nog niet de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt, als het overige personen betreft, nog niet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, slachtoffer zijn van mensenhandel of verblijven of werken in strijd met het bepaalde bij of krachtens de Vreemdelingenwet 2000;
g. de exploitant of de beheerder minder dan vijf jaar voorafgaand aan de dag dat de vergunning wordt aangevraagd, wegens een misdrijf onherroepelijk is veroordeeld tot een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van meer dan zes maanden;
h. de exploitant of de beheerder minder dan vijf jaar voorafgaand aan de dag dat de vergunning wordt aangevraagd, bij meer dan één rechterlijke uitspraak of strafbeschikking onherroepelijk veroordeeld is tot een onvoorwaardelijke geldboete van € 500 of meer of tot een andere hoofdstraf als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder a, van het Wetboek van Strafrecht, wegens dan wel mede wegens overtreding van:
1°. bepalingen, gesteld bij of krachtens de Alcoholwet, de Opiumwet, de Vreemdelingenwet 2000, de Wet arbeid vreemdelingen en hoofdstuk 3 van deze verordening;
2°. de artikelen 137c tot en met 137g, 140, 416, 417, 417bis, 420bis tot en met 420quinquies, 426 en 429quater van het Wetboek van Strafrecht;
3°. artikel 69 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen;
4°. de artikelen 8 en 162, derde lid, alsmede de artikelen 6 juncto 8 en 163 van de Wegenverkeerswet 1994;
5°. de artikelen 2 en 3 van de Wet op de weerkorpsen; of
6°. de artikelen 54 en 55 van de Wet wapens en munitie.
[i. *[*een maximum als bedoeld in artikel 3:5 is vastgesteld en dit maximum al *is* bereikt
OF een maximum als bedoeld in artikel 3:5 al is bereikt];]
j. de voorgenomen uitoefening van het seksbedrijf strijd zal opleveren met een geldend omgevingsplan, een omgevingsplan in ontwerp dat ter inzage is gelegd, een beheersverordening [*of een aanwijzing als bedoeld in artikel 3:4*].
2. Met een veroordeling als bedoeld in het eerste lid, onder g en h, wordt gelijkgesteld:
a. een bevel tot tenuitvoerlegging van een zodanige voorwaardelijke straf;
b. betaling van een geldsom als bedoeld in artikel 74, tweede lid, onder a, van het Wetboek van Strafrecht of artikel 76, tweede lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, tenzij de geldsom minder dan € 375 bedraagt.
3. De periode van vijf jaar, bedoeld in het eerste lid, onder g en h, wordt bij de intrekking van een vergunning teruggerekend vanaf de datum van de intrekking van deze vergunning.
4. Voor de berekening van de periode van vijf jaar, bedoeld in het eerste lid, onder g en h, telt de periode waarin een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf is ondergaan, niet mee.
5. Een vergunning kan in ieder geval worden geweigerd:
a. voor een seksbedrijf waarvoor de vergunning op grond van artikel 3:9, eerste lid, aanhef en onder a tot en met f, of tweede lid, aanhef onder a tot en met [e **OF** f **OF** g], of in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur is ingetrokken, gedurende een periode van vijf jaar na de intrekking;
b. als niet is voldaan aan een bij of krachtens artikel 3:6 gestelde eis met betrekking tot de aanvraag, mits de aanvrager de gelegenheid heeft gehad de aanvraag binnen een door het bevoegde bestuursorgaan gestelde termijn aan te vullen;

[2] Zie onderdeel beleidsregel toetsing levensgedrag

c. als de vergunning geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op het uitoefenen van een prostitutiebedrijf in een seksinrichting waarvoor eerder een vergunning is ingetrokken, of in die seksinrichting eerder zonder vergunning een prostitutiebedrijf is uitgeoefend;
d. als de openbare orde, de woon- en leefomgeving of de veiligheid en de gezondheid van sekswerkers of klanten nadelig wordt beïnvloed door de aanwezigheid van de seksinrichting waarvoor de vergunning is aangevraagd;
e. als het bedrijfsplan niet voldoet aan artikel 3:15, eerste en tweede lid;
f. als onvoldoende aannemelijk is dat de exploitant de bij artikel 3:17 gestelde verplichtingen zal naleven[*;*
g. als het escortbedrijf wordt gevestigd in een woonruimte waarvoor geen vergunning als bedoeld in artikel 21, aanhef en onder a, van de Huisvestingswet 2014 is verleend].

Toelichting:

Het eerste lid – in samenhang met het tweede tot en met vierde lid – bevat de gronden op basis waarvan een vergunning in ieder geval wordt geweigerd. Bij de in het vijfde lid genoemde gronden bestaat ruimte voor een afweging of een vergunning al dan niet zal worden geweigerd.

Buiten op basis van de in dit artikel genoemde gronden, kan een vergunning bovendien geweigerd worden in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Bibob. Dit volgt uit artikel 7, eerste lid, van die wet. Overigens mag een negatief Bibob-rapport niet automatisch leiden tot een voor het betrokken bedrijf negatieve beslissing op de vergunningaanvraag. De overheid dient eerst te toetsen of er met de besluitvorming wordt voldaan aan het evenredigheidsbeginsel (ABRvS 06-02-2019, ECLI:NL:RVS:2019:350).

Jurisprudentie

ABRvS 18-07-2018, ECLI:NL:RVS:2018:2456. Gelet op het ontbreken van een nadere omschrijving van het begrip slecht levensgedrag in de APV, beoogt de APV kennelijk aan te sluiten bij de terminologie van de Drank- en Horecawet. Bij of krachtens de Drank- en Horecawet is geen nadere omschrijving gegeven van de eis dat leidinggevenden niet in enig opzicht van slecht levensgedrag zijn. Gelet hierop zijn geen beperkingen gesteld aan de feiten of omstandigheden, die bij de beoordeling van het levensgedrag mogen worden betrokken. Het is niet vereist dat bij die beoordeling alleen feiten en omstandigheden die te maken hebben met de exploitatie van een café worden betrokken. Uit de uitspraak van de Afdeling van 22 mei 2013 (ECLI:RVS:2013:CA0629) volgt verder dat een strafrechtelijke veroordeling niet vereist is.

ABRvS 18-12-2019, ECLI:NL:RVS:2019:4258; VR Raad van State 05-03-2020, ECLI:NL:RVS:2020:689 en ECLI:NL:RVS:2020:690. De Afdeling vindt dat het in beginsel voldoende duidelijk en ondubbelzinnig, objectief, transparant en toegankelijk genoeg is om iemand zijn levensgedrag tegen te werpen en dat er dus geen sprake is van strijd met artikel 10 van de Dienstenrichtlijn.

Om discussie over strijd met artikel 10 van de Dienstenrichtlijn te voorkomen, is het noodzakelijk dat de burgemeester bij het toepassen van de weigeringsgrond een vaste gedragslijn volgt of hierover beleidsregels vaststelt. In die beleidsregels moet worden opgenomen wat onder slecht levensgedrag wordt verstaan en welke feiten en omstandigheden worden meegewogen. Bijvoorbeeld de vaste gedragslijn/beleidsregel dat slechts feiten die zich hebben voorgedaan in de periode van vijf jaar voorafgaand aan het nemen van een besluit op de aanvraag in de beoordeling van de aanvraag betrokken worden. Hebben zich in die periode geen feiten voorgedaan die te maken hebben met het levensgedrag van een exploitant, dan zal de vergunning om redenen ontleend aan het levensgedrag niet worden geweigerd. Als zich in die periode wel voorvallen hebben voorgedaan, dan kijkt de

burgemeester ook naar de voorvallen in het verdere verleden om te bezien of er een patroon van zodanig levensgedrag valt te ontwaren dat het woon- en leefmilieu of de openbare orde in de omgeving van het horecabedrijf mogelijk negatief wordt beïnvloed.

ABRvS 09-09-2020, ECLI:NL:RVS:2020:2168, ECLI:NL:RVS:2020:2169, ECLI:NL:RVS:2174 en ECLI:NL:RVS:2020:3082. Naar het oordeel van de Afdeling voldoet het vergunningenstelsel als zodanig aan de eisen van de Europese Dienstenrichtlijn. Maar of de burgemeester bepaald levensgedrag in het concrete geval mag 'tegenwerpen', zal de burgemeester per geval moeten onderbouwen, waarbij 'de toepassing van dit criterium consistent, inzichtelijk en in overeenstemming met de toelichting en vaste gedragslijn moet zijn'.

ABRvS 25-05-2022, ECLI:RVS:2022:1493. Bij weigering van een horecavergunning wegens slecht levensgedrag heeft de burgemeester een verdergaande plicht om te motiveren waarom hij dat vindt. Hij moet motiveren waarom de feiten en omstandigheden relevant zijn voor de exploitatie van een horecabedrijf en hoe de exploitant vooraf had kunnen weten dat die feiten en omstandigheden in de weg staan aan het verlenen van de vergunning. Ook mogen de feiten en omstandigheden niet gering zijn en moeten zij, ondanks het tijdsverloop, nog steeds iets zeggen over de betrouwbaarheid van de exploitant om op verantwoorde wijze een horecabedrijf uit te oefenen.

Artikel 3:8 Eisen met betrekking tot vergunning

1. De vergunning vermeldt in ieder geval:
a. de naam van de exploitant;
b. voor zover van toepassing, die van de beheerder;
c. voor welke activiteit de vergunning is verleend;
d. het adres waar het seksbedrijf wordt uitgeoefend;
e. het vaste telefoonnummer dat in advertenties voor het seksbedrijf zal worden gebruikt;
f. voor zover van toepassing, het adres van de onder dat seksbedrijf vallende seksinrichting waarvoor de vergunning mede is verleend;
g. de voorschriften en beperkingen die aan de vergunning zijn verbonden[3];
h. voor zover van toepassing, de geldigheidsduur van de vergunning;
i. het nummer van de vergunning.
2. De exploitant draagt er zorg voor dat de vergunning of een afschrift daarvan zichtbaar aanwezig is in de seksinrichting waarvoor de vergunning mede is verleend, en tevens dat aan de buitenzijde van de seksinrichting zichtbaar is dat hij over een vergunning voor die seksinrichting beschikt.

Toelichting:
In dit artikel wordt bepaald welke gegevens in ieder geval in een vergunning worden vermeld. Hiermee wordt getracht het toezicht op en de naleving van de vergunningsvoorwaarden te faciliteren. Doordat het telefoonnummer op de vergunning staat wordt o.a. voorkomen dat dit nummer regelmatig wijzigt, waardoor het telefoonnummer – dat ook in advertenties gebruikt moet worden – niet langer herleidbaar zou zijn tot een bepaald vergund seksbedrijf. Als de exploitant een ander telefoonnummer wil hanteren, dan zal deze immers eerst een aanvraag in moeten dienen om de vergunning te laten wijzigen; aangezien dit tijd en geld (leges) kost valt te verwachten dat dit slechts sporadisch zal gebeuren. In die zin is het een 'vast' telefoonnummer; dit kan ook een mobiel nummer zijn.
Hetzelfde doel heeft het tweede lid, dat daarnaast ook van betekenis is voor (mogelijke) klanten van een seksbedrijf: zij kunnen eenvoudig vaststellen of het om een vergund bedrijf gaat.

Artikel 3:9 Intrekkingsgronden

1. De vergunning wordt ingetrokken als:
a. de verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig blijken te zijn dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen als bij de beoordeling daarvan de juiste gegevens bekend waren geweest;
b. de vergunning in strijd met een wettelijk voorschrift is gegeven;

[3] Zie overzicht standaard voorschriften bij de vergunning elders in deze handreiking.

c. is gehandeld in strijd met de artikelen 3:10, 3:13, aanhef en onder a, 3:14[, eerste **OF** tweede lid], 3:15 en 3:17, eerste lid, en tweede lid, aanhef en onderdeel b, aanhef en onder 1°;
d. zich binnen het seksbedrijf feiten hebben voorgedaan die de vrees wettigen, dat het van kracht blijven van de vergunning gevaar oplevert voor de openbare orde of veiligheid;
e. zich een omstandigheid voordoet als bedoeld in artikel 3:7, eerste lid, onder a tot en met h;
f. de vergunninghouder dat verzoekt;
g. de uitoefening van het seksbedrijf strijd oplevert met een geldend omgevingsplan, een beheersverordening [*of een aanwijzing als bedoeld in artikel 3:4*].
2. De vergunning kan worden geschorst of ingetrokken als:
a. is gehandeld in strijd met aan de vergunning verbonden voorschriften of beperkingen;
b. in verband met gewijzigde wettelijke voorschriften, gewijzigde omstandigheden of gewijzigde inzichten de bescherming van de belangen met het oog waarop het vergunningsvereiste is gesteld, zwaarder wegen dan het belang van de vergunninghouder bij behoud van de vergunning;
c. een niet in de vergunning vermelde persoon exploitant of beheerder is geworden;
d. is gehandeld in strijd met een of meer van de bij of krachtens dit hoofdstuk gestelde bepalingen, onverminderd het eerste lid, aanhef en onder c;
e. is gehandeld in strijd met de in het bedrijfsplan beschreven maatregelen;
f. zich binnen het seksbedrijf feiten hebben voorgedaan die de vrees wettigen dat het van kracht blijven van de vergunning gevaar oplevert voor de woon- en leefomgeving of de gezondheid van sekswerkers of klanten;
g. de exploitant of de beheerder het toezicht op de naleving van het in dit hoofdstuk bepaalde belemmert of bemoeilijkt;
h. er bij het seksbedrijf personen tewerkgesteld zijn die onherroepelijk zijn veroordeeld voor een gewelds- of zedendelict of voor mensenhandel;
i. gedurende ten minste zes maanden geen gebruik is gemaakt van de vergunning.

Toelichting:
Het eerste lid bevat een opsomming van de omstandigheden waaronder een vergunning zonder meer moet worden ingetrokken. Anders dan in het tweede lid is hier dus geen sprake van een discretionaire bevoegdheid van het bevoegde bestuursorgaan. In de gevallen opgenomen in het tweede lid kan – als het een tijdelijke en beperkte afwijking van de regels betreft – een vergunning ook worden geschorst, om deze desnoods later – als de reden om tot schorsing over te gaan blijft voortbestaan – alsnog in te trekken. [*Een geschorste vergunning blijft meetellen bij de beoordeling of het maximum aantal te verlenen vergunningen is bereikt.*] Buiten op basis van de in dit het tweede lid genoemde gronden, kan een vergunning bovendien ingetrokken worden in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Bibob. Dit volgt uit artikel 7, eerste lid, van die wet. Omdat schorsing in die gevallen niet voor de hand ligt, is dat hier verder niet geregeld.

[Artikel 3:10 Melding gewijzigde omstandigheden (facultatief)

De vergunninghouder meldt elke verandering waardoor zijn seksbedrijf niet langer in overeenstemming is met de op grond van artikel 3:8, eerste lid, in de vergunning opgenomen gegevens, zo spoedig mogelijk aan het bevoegde bestuursorgaan. Deze verleent een gewijzigde vergunning, als het seksbedrijf aan de vereisten voldoet.]

Toelichting:
Zoals aangegeven in de toelichting bij artikel 3:1, onder e, is ervoor gekozen sekswinkels niet onder het begrip ‘seksinrichting’- (en daarmee de vergunningplicht) te brengen. Hieraan ligt de gedachte ten grondslag dat de vestiging van sekswinkels doorgaans afdoende zal kunnen worden gereguleerd langs de weg van het omgevingsplan en dat het – ter bescherming van de openbare orde of de woon- en leefomgeving – niet nodig is deze bedrijven als regel aan voorafgaand toezicht te onderwerpen. Om dezelfde reden is deze bepaling facultatief.]

[Artikel 3:11 Verlenging vergunning

1. Op een aanvraag om verlenging van een vergunning zijn de artikelen 3:3, [3:5,] 3:6 tot en met 3:8 en 3:15, derde lid, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat actuele gegevens en bescheiden waarover het bevoegde bestuursorgaan al beschikking heeft niet nogmaals overgelegd dienen te worden.

2. Als ten minste twaalf weken voorafgaand aan de vervaltermijn van de vergunning verlenging van de vergunning is aangevraagd, blijft de vergunning van kracht totdat op de aanvraag om verlenging is besloten.]

Toelichting:
De aanvraag om de verlenging van een vergunning wordt behandeld als zijnde een nieuwe aanvraag. Daardoor kunnen de belangrijke vragen die ten tijde van oorspronkelijke beoordeling beantwoord zijn nogmaals bekeken worden in het licht van de nieuwe situatie. Om onnodige administratieve lasten te voorkomen is het niet nodig om bij de aanvraag om verlenging van een vergunning nogmaals actuele gegevens en bescheiden te overleggen waarover het bevoegde bestuursorgaan al beschikking heeft. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan de gegevens die overeenkomstig artikel 3:8, eerste lid, op de vergunning vermeld staan. Deze zouden te allen tijde actueel moeten zijn (zie artikel 3:10). Ook is het bijvoorbeeld overbodig om plattegronden, situatietekeningen en het bedrijfsplan nogmaals aan te leveren, voor zover deze ongewijzigd zijn.
Om te voorkomen dat exploitanten hun vergunning ‘verliezen’ is het tweede lid opgenomen. Om hierop aanspraak te kunnen maken dient een aanvraag uiteraard tijdig gedaan te worden en ontvankelijk te zijn. Gedurende de periode dat de aanvraag in behandeling is kunnen uiteraard gewoon maatregelen genomen worden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als zich feiten voordoen of er redenen zijn om de vergunning in te trekken of te schorsen.]

Afdeling 3. Uitoefenen seksbedrijf

Paragraaf 3.1 Regels voor alle seksbedrijven

Artikel 3:12 Sluitingstijden seksinrichtingen; aanwezigheid; toegang

1. Het is de exploitant en de beheerder verboden een [*[buiten [**deel gemeente**] gelegen, **EN/OF** niet onder een [raamprostitutiebedrijf **OF** prostitutiebedrijf] vallende]*] seksinrichting voor bezoekers geopend te hebben of daarin bezoekers toe te laten of te laten verblijven tussen [**tijdstip (bijvoorbeeld 04.00 uur)**] en [**tijdstip (bijvoorbeeld 08.00 uur)**], tenzij bij vergunning anders is bepaald.
2. Het is bezoekers van een seksinrichting verboden zich daarin te bevinden gedurende de tijd dat die inrichting gesloten dient te zijn voor bezoekers.
[3. Het is een sekswerker verboden zich te bevinden in een seksrichting tussen [**tijdstip (bijvoorbeeld 04.30 uur)**] en [**tijdstip (bijvoorbeeld 07.30 uur)**], tenzij bij vergunning anders is bepaald.]
4. Het is de exploitant en de beheerder verboden personen die nog niet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt toe te laten of te laten verblijven in een seksinrichting.

Toelichting:
De algemene sluitingstijden van het eerste lid gelden niet voor seksinrichtingen waarvan bij vergunning is bepaald dat daarvoor afwijkende sluitingstijden gelden. Dergelijke afwijkende sluitingstijden kunnen bij het verlenen van de vergunning daaraan verbonden worden, maar ook lopende de vergunning, als de omstandigheden daartoe aanleiding geven. Afwijkende sluitingstijden kunnen zowel ruimer als beperkender zijn. De sluitingstijden zijn echter niet van toepassing op sekswinkels; daarop is het regime van de Winkeltijdenwet van toepassing.
Het tweede lid richt zich niet tot de exploitant en beheerder, maar tot de bezoekers van de seksinrichting. Het begrip ‘bezoeker’ heeft een ruimere betekenis dan het in de APV gehanteerde begrip ‘klant’. Een klant is een afnemer van seksuele diensten; onder bezoekers vallen echter bijvoorbeeld ook de aanwezigen in een seksinrichting die (vooralsnog) slechts iets drinken, of een vertoning komen bekijken. Hoewel niet iedere bezoeker per definitie een klant is, is iedere klant per definitie wel een bezoeker. Personen die bijvoorbeeld professionele reparatie- of schoonmaakwerkzaamheden uitvoeren, zullen – als zij zich daartoe beperken – uiteraard niet als ‘bezoeker’ aangemerkt worden.
[Het derde lid richt zich tot de sekswerker en heeft als doel te voorkomen dat seksinrichtingen gebruikt worden om te overnachten.]
Verder mogen personen die de leeftijd van 18 nog niet hebben bereikt niet worden toegelaten tot seksinrichtingen (vierde lid).

Artikel 3:13 Adverteren

Het is verboden in advertenties voor een seksbedrijf:
a. geen vermelding op te nemen van het telefoonnummer, bedoeld in artikel 3:8, eerste lid, onder e, van het nummer, bedoeld in artikel 3:8, eerste lid, onder i, en van de bedrijfsnaam;
b. vermelding op te nemen van een ander telefoonnummer dan bedoeld onder a; en
c. als het een prostitutiebedrijf betreft, onveilige seks aan te bieden of te garanderen dat sekswerkers die voor of bij het betreffende bedrijf werken vrij zijn van seksueel overdraagbare aandoeningen.

Toelichting:
De verplichting in advertenties het nummer te vermelden van de vergunning die aan een seksbedrijf is verleend, en geen andere nummers, vergemakkelijkt het toezicht. Voor niet-vergunde bedrijven is het niet mogelijk op deze manier te adverteren.

Paragraaf 3.2 Regels voor alle prostitutiebedrijven en sekswerkers

Artikel 3:14 Leeftijd en verblijfstitel sekswerkers

Het is een exploitant verboden een sekswerker voor of bij zich te laten werken die:
a. nog niet de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt;
b. in Nederland verblijft of werkt in strijd met het bepaalde bij of krachtens de Vreemdelingenwet 2000.

Toelichting:
Met dit voorschrift wordt o.a. – net als voor de exploitant van een seksbedrijf – een leeftijdseis voor sekswerkers geïntroduceerd. Hiertoe is besloten vanwege het gegeven dat jonge sekswerkers met name vatbaar voor en slachtoffer van misstanden als dwang, misbruik en mensenhandel zijn. Bovendien zijn sekswerkers van 21 jaar en ouder weerbaarder dan zeer jonge sekswerkers en is de kans groter dat ze over een startkwalificatie beschikking waarmee de eventuele economische druk om te kiezen voor de prostitutie lager is en bovendien een eventuele gewenste uitstap vergemakkelijkt wordt. Het stellen van een leeftijdgrens wordt als passend en noodzakelijk middel beschouwd om deze misstanden te bestrijden. Daarmee is het gemaakte onderscheid objectief gerechtvaardigd door een legitiem doel, bovendien zijn de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk. Hierdoor levert het onderscheid naar leeftijd geen strijd op met het verbod van leeftijdsdiscriminatie.

Het is in de eerste plaats de exploitant die moet voorkomen dat er bij zijn bedrijf sekswerkers werkzaam zijn die de leeftijd van 21 jaar nog niet hebben bereikt. Zijn die daar toch werkzaam, dan is de exploitant in overtreding. Overigens, zoals eerder opgemerkt, een sekswerker die zelfstandig bedrijfsmatige activiteiten opereert valt enerzijds aan te merken als exploitant van een vergunningplichting prostitutiebedrijf en anderzijds als sekswerker bij dat bedrijf. Los van de hier gestelde leeftijdseis is dus uitgesloten dat in een dergelijke constructie sekswerkers legaal aan de slag kunnen; de aanvraag van een exploitant/sekswerker die de leeftijd van 21 jaar nog niet bereikt heeft zal immers geweigerd worden (artikel 3:7, eerste lid, aanhef en onder c).

Jurisprudentie
ABRvS 05-06-2019, ECLI:NL:RVS:2019:1818 (Alkmaar): De gemeenteraad is niet buiten de omvang van zijn bevoegdheid getreden door artikel 3:8, eerste lid, aanhef en onder a, van de APV (= artikel 3:14, variant 1, eerste lid, aanhef en onder a, model-APV) vast te stellen. Door de minimumleeftijdregel wordt het recht van appellant (de exploitant) op vrije arbeidskeuze, zoals gewaarborgd in artikel 19, derde lid, van de Grondwet, niet beperkt. Ook is de maatregel niet in strijd met artikel 10, tweede lid, aanhef en onder b en c, van de Dienstenrichtlijn. Het doel van het stellen

van de leeftijdsgrens – een van de maatregelen die gezamenlijk misstanden in de prostitutie moeten voorkomen, beschermen van de menselijke waardigheid – is een dwingende reden van algemeen belang. De maatregel is evenredig en is geschikt en gaat niet verder dan noodzakelijk is om het nagestreefde doel te bereiken. De burgemeester mocht dit voorschrift aan de vergunning verbinden.

Artikel 3:15 Bedrijfsplan

1. Een prostitutiebedrijf beschikt over een bedrijfsplan, waarin in ieder geval wordt beschreven welke maatregelen de exploitant treft:
a. op het gebied van hygiëne;
b. ter bescherming van de gezondheid, de veiligheid en het zelfbeschikkingsrecht van de sekswerkers;
c. ter bescherming van de gezondheid van de klanten;
d. ter voorkoming van strafbare feiten.
2. De door de exploitant te treffen maatregelen, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, waarborgen dat:
a. de hygiëne in een seksinrichting voldoet aan de algemene eisen die hiervoor in de branche gelden en dat dit controleerbaar is;
b. inzichtelijk en controleerbaar is welke maatregelen een exploitant in zijn bedrijfsvoering en inrichting van de werkruimten treft voor gezonde en veilige werkomstandigheden voor sekswerkers;
c. in de werkruimten te allen tijde voldoende condooms met een CE-markering voor gebruik beschikbaar zijn;
d. in de werkruimten voor de sekswerkers een goed functionerende alarmvoorziening aanwezig is;
e. de sekswerker zich regelmatig kan laten onderzoeken op seksueel overdraagbare aandoeningen en door de exploitant voldoende geïnformeerd is over de mogelijkheden van een dergelijk onderzoek;
f. de sekswerker niet gedwongen wordt zich geneeskundig te laten onderzoeken;
g. de sekswerker vrij is in de keuze van de arts(en) die zij wil bezoeken;
h. de sekswerker klanten en diensten kan weigeren zonder dat dat voor haar andere werkzaamheden gevolgen heeft;
i. de sekswerker kan weigeren alcohol of drugs te gebruiken zonder dat dat voor haar werkzaamheden gevolgen heeft;
j. aan de voor de exploitant werkzame beheerder voldoende professionele eisen op het gebied van agressiebeheersing en bedrijfshulpverlening worden gesteld en waar nodig wordt gezorgd voor scholing hierin;
k. de exploitant zich een oordeel vormt over de mate van zelfredzaamheid van de sekswerker voordat deze voor of bij hem gaat werken, teneinde vast te stellen of zij voldoet aan de eisen die hij hiervoor in zijn bedrijfsplan heeft opgenomen;
l. de exploitant voor elke voor of bij hem werkzame sekswerker kan aantonen onder welke verhuur- of arbeidsvoorwaarden zij haar diensten aanbiedt;
m. de exploitant of beheerder zich er regelmatig van vergewist dat de sekswerker niet door derden gedwongen wordt tot prostitutie en dat hij in dit kader informatie van hulpverleningsinstanties ter beschikking stelt;
n. de exploitant aan de voor of bij hem werkzame sekswerkers informatie ter beschikking stelt over de mogelijkheden om hulp te krijgen als een sekswerker wil stoppen met haar werk in de prostitutie;
o. de overlast aan de omgeving van de onder het seksbedrijf vallende seksinrichtingen beperkt wordt.
3. Het bedrijfsplan wordt overgelegd bij de aanvraag om een vergunning.
4. De exploitant meldt een voorgenomen wijziging van het bedrijfsplan onverwijld aan het bevoegde bestuursorgaan. De wijziging wordt na goedkeuring van het bevoegde bestuursorgaan als onderdeel van het bedrijfsplan aangemerkt, als deze voldoet aan de eisen die overeenkomstig het eerste en tweede lid aan een bedrijfsplan worden gesteld.
5. De rechten voor sekswerkers, die worden gewaarborgd op grond van het tweede lid, worden op schrift gesteld en in een voor haar begrijpelijke taal uitgereikt aan elke sekswerker die werkzaam is voor of bij de exploitant.
6. In de seksinrichting wordt in ten minste twee talen en voor de klant goed zichtbaar bekend gemaakt dat een sekswerker klanten en diensten mag weigeren en mag weigeren alcohol of drugs te gebruiken.

Toelichting:

Ter versterking van de sociale positie van de sekswerker is het van belang dat er in een prostitutiebedrijf maatregelen worden getroffen op het gebied van hygiëne en van de gezondheid, de veiligheid, het zelfbeschikkingsrecht van de sekswerkers. Daartoe moet bij het aanvragen van een vergunning de exploitant een bedrijfsplan overleggen, zodat vooraf kan worden beoordeeld of de exploitant voor deze punten voldoende oog heeft, en zorg draagt voor goede arbeidsomstandigheden. Deze verplichting geldt voor alle prostitutiebedrijven, dus ook voor escortbedrijven. Uiteraard volgt uit de aard van de werkzaamheden dat een bedrijfsplan van een escortbureau – op bepaalde punten – een andere uitwerking vereist dan een bedrijfsplan van een prostitutiebedrijf met een andere aard.
In het tweede lid, aanhef en onder a, is opgenomen dat de exploitant maatregelen treft om er voor te zorgen dat de hygiëne in een seksinrichting voldoet aan de algemene eisen die hiervoor in de branche gelden. Het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid heeft in september 2013 de Hygiënerichtlijn voor Seksbedrijven (voorheen Hygiënerichtlijnen voor Seksinrichtingen) gepubliceerd. Deze richtlijn is geschreven voor exploitanten en eigenaren van seksbedrijven en wordt uitgegeven door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu . De branche zelf, vertegenwoordigd door de Vereniging Exploitanten Relaxbedrijven en de Vereniging Legale Escortbedrijven , heeft aan het opstellen en bijwerken van deze richtlijn bijgedragen. In de richtlijn zijn zogenaamde hygiënenormen, dit zijn de minimale eisen aan een goed hygiënebeleid, opgenomen. Een exploitant van een seksbedrijf zal om te voldoen aan de maatstaven voor een goede hygiëne zich ten minste aan deze normen moeten houden.
Belangrijk doel van goede hygiëne in seksbedrijven is het voorkomen van (seksueel overdraagbare) ziektes. Dat is zowel voor de sekswerkers als de klanten van belang. Een goede hygiëne zorgt echter ook voor een veilige en prettige werkomgeving. Van de exploitant mag worden verwacht dat hij in het bedrijfsplan daarnaast inzichtelijk maakt hoe hij verder zorgt draagt voor gezonde en veilige werkomstandigheden voor sekswerkers. Dit is opgenomen in onderdeel in het tweede lid, aanhef en onder a en b. De veiligheid en gezondheid van een sekswerker worden ook gediend met aparte garanties voor de kwaliteit van de werkomstandigheden in de werkruimten. Een sekswerker moet daar altijd gebruik kunnen maken van een alarm waarmee zij hulp van derden kan inroepen als er wat misgaat. De luchtventilatie die in het kader van de algemene luchtkwaliteit en hygiëne afdoende is, brengt nog niet met zich mee dat de sekswerker niet in te koude of te warme werkruimte haar diensten moet verrichten. In het tweede lid, aanhef en onder d, wordt zodoende geëist dat de exploitant aangeeft welke maatregelen hij hiervoor treft.
De normen die worden geformuleerd over het gebruik van condooms en de mogelijkheid om je als sekswerker te laten controleren op seksueel overdraagbare aandoeningen waarborgen de gezondheid en het zelfbeschikkingsrecht van de sekswerker. Deze normen zijn opgenomen in het tweede lid, aanhef en onder c en e. De sekswerker mag niet verplicht worden zich geneeskundig te laten onderzoeken en heeft recht op een vrije artsenkeuze (tweede lid, aanhef en onder f). Bovendien moet de exploitant sekswerkers in de gelegenheid stellen zich regelmatig te laten onderzoeken op seksueel overdraagbare aandoeningen. Het moet niet zo zijn dat een sekswerker vanwege de openingstijden van de seksinrichting waar zij werkzaam is, geen tijd heeft om zich bijvoorbeeld voor een SOA-onderzoek bij de GGD te melden. De exploitant dient er zorg voor te dragen dat onder de in het prostitutiebedrijf werkzame sekswerkers voldoende informatie- en voorlichtingsmateriaal in verschillende talen wordt verspreid over de aan prostitutie verbonden gezondheidsrisico’s en over de aanwezigheid en bereikbaarheid van instellingen op het gebied van de gezondheidszorg en hulpverlening. De exploitant is daarnaast verplicht informatie over mogelijke uitstapprogramma’s aan de voor hem werkzame sekswerkers te verstrekken.
Een belangrijk aspect van het zelfbeschikkingsrecht is dat gewaarborgd is dat de sekswerker vrij is te bepalen aan welke klanten zij seksuele diensten verleent en welke diensten zij al dan niet wil verlenen. Dit is ook bij de escort bijzonder van belang. Hoewel in een arbeidsrelatie geldt dat een werknemer opdrachten van de werkgever met betrekking tot de overeengekomen arbeid in beginsel moet opvolgen, dient het grondwettelijk gewaarborgde recht op lichamelijke integriteit daarboven altijd voorrang te krijgen. Een exploitant dient inzichtelijk te maken hoe in zijn bedrijf met dergelijke zaken wordt omgegaan (tweede lid, aanhef en onder h).
Vanwege de aard van de dienstverlening en de branche dient de exploitant er in ieder geval zorg voor te dragen dat degene die als beheerder werkzaam is, kan omgaan met agressieve klanten (tweede lid, aanhef en onder j).
Het doel van hoofdstuk 3 ‘Regulering prostitutie, seksbranche en aanverwante onderwerpen’ is onder meer onvrijwillige prostitutie te bestrijden. Als een sekswerker nauwelijks zelfredzaam is, geen

Nederlands of Engels spreekt of bijvoorbeeld niet makkelijk geld kan wisselen, omdat ze niet kan rekenen, is moeilijk voor te stellen dat zij vrijwillig voor de prostitutie heeft gekozen. De exploitant kan zich met eenvoudige middelen hiervan een beeld vormen. In het bedrijfsplan moet worden vastgelegd welke vereisten de exploitant minimaal stelt aan de zelfredzaamheid van de bij hem werkzame sekswerkers en hoe hij dit controleert (tweede lid, aanhef en onder k). In dat kader is het ook onderdeel van een deugdelijke bedrijfsvoering om als exploitant periodiek een gesprek te voeren en daarbij vooral te letten op signalen van uitbuiting of onvrijwilligheid. Sekswerkers moeten in dat kader ook steeds over hun rechten geïnformeerd worden. Het is aan de exploitant om ook informatie van hulpverlenende instanties beschikbaar te stellen (tweede lid, aanhef en onder m). Ook informatie over de mogelijkheden om met het werk als sekswerker te stoppen moet door de exploitant beschikbaar worden gesteld (tweede lid, aanhef en onder n).
Het bedrijfsplan dient bij de aanvraag om een vergunning overgelegd te worden, zodat het op dat moment getoetst kan worden (derde lid). Als een exploitant nadien een wijziging wenst door te voeren in zijn bedrijfsplan, dan dient hij deze ter goedkeuring voor te leggen aan het bevoegde bestuursorgaan (vierde lid).

[Artikel 3:16 Minimale verhuurperiode werkruimte

Een werkruimte wordt bij aanvang van het huren voor ten minste [**aantal (bijvoorbeeld 4)**] aaneengesloten weken verhuurd.]

Toelichting:
Met dit voorschrift wordt een minimale verhuurperiode van een aantal weken voor werkruimtes geïntroduceerd. Een minimale verhuurperiode bemoeilijkt het snelle rouleren van sekswerkers; iets dat in het bijzonder – maar niet bij enkel – bij de raamprostitutie speelt en dat het toezicht bemoeilijkt en dat een tactiek is die in de mensenhandel wordt gebruikt. Na de minimale eerste verhuurperiode mag per week (of zelfs dag) verhuurd worden.
Ook parttime werken is overigens toegestaan, mits de eerste vier weken maar wordt gehuurd gedurende bijvoorbeeld drie dagen per die vier weken. In die eerste weken hebben hulpverleningsinstanties dan voldoende gelegenheid gehad om een relatie met de sekswerker op te bouwen en signalen van mensenhandel waar te kunnen nemen.]

Artikel 3:17 Verdere verplichtingen van de exploitant en beheerder prostitutiebedrijf

1. De exploitant of de beheerder is aanwezig gedurende de uren dat het prostitutiebedrijf daadwerkelijk wordt uitgeoefend.
2. De exploitant van een prostitutiebedrijf draagt er zorg voor dat:
a. de voor of bij het prostitutiebedrijf werkzame sekswerkers redelijkerwijs hun eigen werktijden kunnen bepalen;
b. er een deugdelijke bedrijfsadministratie wordt gevoerd waarin de actuele gegevens zijn opgenomen van in ieder geval;
1°. de voor of bij het prostitutiebedrijf werkzame sekswerkers;
2°. de verhuuradministratie;
3°. met betrekking tot alle voor of bij het prostitutiebedrijf werkzame sekswerkers, de documentatie die ten grondslag ligt aan de vorming van het oordeel over de mate van zelfredzaamheid, bedoeld in artikel 3:15, tweede lid, onder k;
4°. de werkroosters van de beheerders;
5°. [**...**].
c. de bedrijfsadministratie met inachtneming van de wettelijke termijnen wordt bewaard en te allen tijde beschikbaar is voor toezichthouders;
d. medewerkers van de gemeentelijke gezondheidsdienst en van andere door de burgemeester of het college aangewezen instellingen worden toegelaten tot seksinrichtingen als ze voornemens zijn voorlichtings- en preventieactiviteiten uit te voeren of voorlichtingsmateriaal te verspreiden;
e. onverwijld bij de politie wordt gemeld ieder signaal van mensenhandel of andere vormen van dwang en uitbuiting;
f. onverwijld aan het bevoegde bestuursorgaan wordt gemeld als gedurende ten minste één maand geen gebruik gemaakt zal worden van de vergunning. Deze melding vermeldt de reden en de verwachte duur;
g. gedaan wordt wat nodig is voor een goede gang van zaken binnen het prostitutiebedrijf.

Toelichting:
Onder meer vanwege de kwetsbaarheid van sekswerkers is het gewenst dat de exploitant van een prostitutiebedrijf gedurende de uren dat het prostitutiebedrijf daadwerkelijk wordt uitgeoefend aanwezig is om effectief toezicht te kunnen garanderen op al hetgeen zich voordoet in de uitoefening van zijn bedrijf en – voor zover die er zijn – in de seksinrichtingen waarvoor hem mede vergunning is verleend. Aangezien een dergelijke eis, in ieder geval in gevallen dat er sprake is van meerdere seksinrichtingen, niet na te leven is voor één persoon, kan het ook om de beheerder gaan: deze heeft immers grotendeels dezelfde verantwoordelijkheden als de exploitant en kan daar op aangesproken worden.
In het tweede lid zijn voorts enkele verdere zorgplichten van de exploitant geformuleerd, onder andere met betrekking tot de te voeren bedrijfsadministratie. Daarnaast, onder e, is opgenomen de verplichting om ieder signaal van mensenhandel of andere vormen van dwang en uitbuiting onverwijld bij de politie te melden. Richtinggevend hierbij is de Aanwijzing mensenhandel van het OM (Stcrt. 2013, 16816) en https://www.wegwijzermensenhandel.nl/. De meldplicht ziet uiteraard ook op de situatie dat een sekswerker zich schuldig maakt aan mensenhandel of aan andere vormen van dwang en uitbuiting.

Paragraaf 3.3 Raam- en straatprostitutie

Artikel 3:18 Raamprostitutie

[*1.*] Het is een sekswerker verboden:
a. zich vanuit een gebouw of vanuit de toegang naar een gebouw aan klanten die zich op of aan de weg bevinden beschikbaar te stellen; en
b. passanten hinderlijk te bejegenen of zich aan passanten op te dringen dan wel zich ongekleed of vrijwel ongekleed achter het raam van een seksinrichting of in de toegang tot een seksinrichting op te houden.

Toelichting
Dit artikel richt zich, in tegenstelling tot de meeste artikelen, rechtstreeks tot de sekswerker. Het is de sekswerker verboden die handelingen te verrichten die gewoonlijk worden geassocieerd met raamprostitutie. Dit om de daarmee samenhangende overlast en uitstraling op de omgeving aan te kunnen pakken.

Artikel 3:19 Straatprostitutie

[*1.*] Het is verboden op of aan de weg of op, aan of in een andere vanaf de weg zichtbare plaats, niet zijnde een seksinrichting waarvoor een vergunning is verleend, zich op te houden met het kennelijke doel prostitutie of het verrichten van seksuele handelingen in het kader van prostitutie.

Toelichting
Dit artikel richt zich, in tegenstelling tot de meeste artikelen, rechtstreeks tot de sekswerker en eventueel anderen die klanten werven voor een sekswerker. Het is namelijk eenieder verboden op of aan de weg of in een vanaf de weg zichtbare plaats klanten te werven. Uiteraard geldt dat laatste niet in een seksinrichting waarvoor een vergunning is verleend. Het is verder ook verboden daadwerkelijk seksuele handelingen te verrichten als dit kennelijk geschiedt in het kader van prostitutie.

[Artikel 3:20 Handhaving straatprostitutie

Met het oog op de naleving van het verbod, bedoeld in artikel 3:19, eerste lid, kan door een politieambtenaar of toezichthouder het bevel worden gegeven zich onmiddellijk in een bepaalde richting te verwijderen.

Toelichting:

Het eerste lid heeft betrekking op straatprostitutie buiten de daartoe aangewezen gebieden en tijden en geeft – ter handhaving van het verbod daarop – politieambtenaren en toezichthouders de bevoegdheid een bevel tot onmiddellijke verwijdering te geven.
Het tweede tot en met vierde lid hebben betrekking op straatprostitutie binnen de daartoe aangewezen gebieden en tijden. Op grond van het tweede lid kan, bijvoorbeeld in het belang van de openbare orde en veiligheid of de voorkoming of beperking van overlast ter plaatse, door politieambtenaren en toezichthouders een bevel tot onmiddellijke verwijdering worden gegeven aan sekswerkers, maar ook aan andere aldaar aanwezige personen. Als dit mondelinge bevel tot verwijdering geen soelaas blijkt te bieden, kan naar het middel van de schriftelijke gebiedsontzegging van het derde lid worden gegrepen. Een gebiedsontzegging behelst een bevel om zich na aanzegging door of vanwege de burgemeester niet te bevinden op de aangewezen wegen. Het vierde lid geeft de burgemeester de bevoegdheid om, wanneer hij dat noodzakelijk acht in verband met de persoonlijke omstandigheden van betrokkene, het bevel te beperken. Hierbij zal rekening gehouden worden met (de noodzaak) zich in het aangewezen gebied te bevinden in een middel van openbaar vervoer, het aldaar werkzaam en/of woonachtig zijn, een (ander) aantoonbaar redelijk belang om zich aldaar op te houden, staatkundige en religieuze vrijheid en familieleven. Artikel 172a, achtste en negende lid, van de Gemeentewet, voorzien in tijdelijke ontheffing op aanvraag of wijziging van het bevel ten gunste van de betrokkene als nieuwe feiten of omstandigheden daartoe aanleiding geven.
Overtreding van bevel tot onmiddellijke verwijdering of een gebiedsontzegging is een overtreding van een ambtelijk bevel (artikel 184 van het WvSr). Gevolg is dat de overtreder kan worden geconfronteerd met een gevangenisstraf tot drie maanden of een geldboete van de tweede categorie.]

Afdeling 4. Overige bepalingen

Artikel 3:21 Verbodsbepalingen klanten

1. Het is een klant verboden seksuele handelingen te verrichten met een sekswerker van wie hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat zij werkzaam is voor of bij een exploitant aan wie geen vergunning voor een prostitutiebedrijf is verleend.
2. Het is verboden op of aan de weg of op, aan of in een andere voor publiek toegankelijke plaats gebruik te maken van de diensten van een sekswerker.
3. Het verbod, bedoeld in het tweede lid, geldt niet in een seksinrichting waarvoor een vergunning is verleend [*en op of aan de op grond van artikel 3:19, tweede lid, aangewezen wegen*].

Toelichting:
Dit artikel richt zich niet tot exploitanten of sekswerkers, maar tot hun (potentiële) klanten en is daarmee complementair aan enkele andere bepalingen van dit hoofdstuk. Kort gezegd is het enerzijds verboden om gebruik te maken van de diensten van een sekswerker die werkzaam is in het illegale circuit, anderzijds verbieden enkele artikelen de sekswerker om diensten (op een bepaalde wijze of op bepaalde plekken) aan te bieden, terwijl dit artikel de klant verbiedt om in te gaan op een aanbod. Dit betekent dat handhavend kan worden opgetreden tegen zowel de sekswerker als tegen de klant.
Het in het eerste lid opgenomen verbod kan enkel aan de klant worden tegengeworpen voor zover hem enig verwijt kan worden gemaakt, bijvoorbeeld als de seksuele handelingen (zullen) plaatsvinden in een seksinrichting waarin de daarvoor mede verleende vergunning of een afschrift daarvan niet zichtbaar aanwezig is (zie in dit verband artikel 3:8, tweede lid) of als uit de wijze van adverteren kennelijk blijkt dat het een om een onvergund prostitutiebedrijf gaat.

[Artikel 3:22 Tentoonstellen, aanbieden en aanbrengen van erotisch-pornografische goederen, afbeeldingen en dergelijke

1. Het is de rechthebbende op een onroerende zaak verboden daarin of daarop goederen, opschriften, aankondigingen, gedrukte of geschreven stukken dan wel afbeeldingen van erotisch-pornografische aard openlijk tentoon te stellen, aan te bieden of aan te brengen als de burgemeester aan de rechthebbende heeft bekendgemaakt dat de wijze van tentoonstellen, aanbieden of aanbrengen daarvan, de openbare orde of de woon- en leefomgeving in gevaar brengt.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op het tentoonstellen, aanbieden of aanbrengen van goederen, opschriften, aankondigingen, gedrukte of geschreven stukken dan wel afbeeldingen, die dienen tot het openbaren van gedachten en gevoelens, bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de Grondwet.]

Toelichting:
Dit voorschrift schept een verbod dat slechts in effect kracht heeft ten aanzien van nader door de burgemeester te bepalen rechthebbenden en voor zover de burgemeester aan die rechthebbende heeft bekendgemaakt dat de wijze van tentoonstellen, aanbieden of aanbrengen daarvan, de openbare orde of de woon- en leefomgeving in gevaar brengt. Het tentoonstellen, aanbieden of aanbrengen van goederen, opschriften, aankondigingen, gedrukte of geschreven stukken dan wel afbeeldingen, voor zover die dienen tot het openbaren van gedachten en gevoelens als bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de Grondwet valt niet binnen de reikwijdte van het verbod.
Hoewel denkbaar is dat dit voorschrift in de praktijk vooral zal worden toegepast ten aanzien van sekswinkels, richt zij zich op het tentoonstellen en dergelijke als zodanig; het kan dus ook gaan om erotisch-pornografische foto's of afbeeldingen aangebracht aan sekstheaters, bedoeld om de aandacht van het publiek te vestigen op de voorstellingen.]

B. Slapen op de werkplek

Artikel 3:12 van de model APV regelt de aanwezigheid in seksinrichtingen tijdens de uren dat de inrichting gesloten is. Het derde lid van 3:12 heeft hierop betrekking en is optioneel. Het is aan de individuele gemeentes om hierin een afweging te maken, zoals dat ook voor andere optionele artikelen geldt. De situatie in bijvoorbeeld Leeuwarden is niet vergelijkbaar met andere gemeentes, die of geen vergunde prostitutie hebben of vergunde prostitutie die voornamelijk bestaat uit seksclubs en niet uit inpandige raamprostitutie. Een uniforme regionale regel voor het slapen op de werkplek ligt daarom niet voor de hand en het is aan de gemeenten zelf om hierin een afweging te maken.

C. Begrippenkader

Het is van belang om een gedeeld begrippenkader te hanteren, zodat hier geen miscommunicatie over ontstaat. Veel begrippen worden gedefinieerd in de APV, maar hieronder wordt een overzicht gegeven van de begrippen en de gehanteerde definities.

Advertentie
Elke commerciële uiting in een medium, die een seksbedrijf of een sekswerker onder de aandacht van het publiek brengt;

Bedrijfsplan
Het bedrijfsplan bevat het bedrijfsbeleid op de bescherming van de positie van sekswerkers en op de zorg voor de werkomstandigheden. In het plan staat beschreven hoe het toezicht in het prostitutiebedrijf is geregeld, de maatregelen die de exploitant en beheerder nemen om de zelfredzaamheid van de sekswerkers te waarborgen en welke arbeids- en verhuurvoorwaarden in een prostitutiebedrijf worden gehanteerd.

Bedrijfsadministratie
De exploitant van de seksinrichting is verplicht de actuele bedrijfsadministratie bij te houden. In de administratie zijn in ieder geval gegevens opnemen van de in het bedrijf werkzame sekswerkers en de verhuuradministratie. De bedrijfsadministratie moet van de afgelopen drie maanden in het bedrijf beschikbaar moet zijn voor toezichthouders en opsporingsambtenaren.

Beheerder
De natuurlijke persoon die door de exploitant is aangesteld voor de feitelijke leiding van een seksbedrijf;

Bevoegd bestuursorgaan
Het college of, voor zover het betreft voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet, de burgemeester.

Escortbedrijf
De activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot sekswerk in de vorm van bemiddeling tussen klant en sekswerker.

Exploitant
De natuurlijke persoon of de bestuurder van een rechtspersoon of, voor zover van toepassing, de tot vertegenwoordiging van die rechtspersoon bevoegde natuurlijk persoon, voor wiens rekening en risico een seksbedrijf wordt uitgeoefend.

Klant
Degene die gebruik maakt van de door een exploitant van een prostitutiebedrijf of een sekswerker aangeboden seksuele diensten;

Sekswerker
Degene die zich beschikbaar stelt tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen betaling.

Sekswerk
Het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen betaling;

Prostitutiebedrijf: de activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie;

Raamprostitutiebedrijf

De activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie, waarbij het werven van klanten gebeurt door een sekswerker die zichtbaar is vanuit een voor publiek toegankelijke plaats

Seksbedrijf: de activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie of tot het verrichten van seksuele handelingen voor een ander tegen betaling of uit het bedrijfsmatig aanbieden van vertoningen van erotisch-pornografische aard in een seksinrichting tegen betaling. Onder een seksbedrijf vallen in ieder geval een erotische massagesalon, een (raam)bordeel, een seksclub, een privéhuis, een escortbedrijf, een seksbioscoop, een seksautomatenhal, een sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar

Seksinrichting
Voor het publiek toegankelijke besloten ruimte, onderdeel van een seksbedrijf;

Werkruimte
Als zelfstandig aan te merken onderdeel van een seksinrichting waarin de seksuele handelingen met een ander tegen betaling worden verricht.

Woning/lokaal
Een woning hoeft zich niet per sé in een woonhuis te bevinden. In Nederland zijn we ook bekend met andersoortige woningen (een woning, mits als zodanig in gebruik, in de zin van artikel 12 Grondwet) zoals woonboten en woonwagens. Delen van een schip kunnen zijn ingericht om te bewonen, net zoals een tent, een caravan, een keet of een barak, Ook een kamer van een kamerbewoner en onder omstandigheden een vakantiehuis en hotelkamer, kunnen worden aangemerkt als woning. Het dient dus in ieder geval te gaan om een van de buitenwereld afgesloten plaats waar het privéleven van iemand plaats vindt of placht plaats te vinden. De rechtmatigheid van het bewonen speelt daarbij geen rol. Een kraakpand kan dus onder artikel 12 Grondwet worden aan gemerkt als woning.

Onder lokaal wordt verstaan: een voor het publiek toegankelijk pand met bijbehorende erven zoals een winkel of horecabedrijf, of een niet voor publiek toegankelijk pand met bijbehorend erf, zoals een loods, kantoor, magazijn, bedrijfsruimte, garagebox, opslagbox enzovoorts.

D. De zelfstandig thuiswerkende sekswerker

Juridische positie

Gemeenten gaan verschillend om met het fenomeen van de zelfstandig thuiswerkende sekswerker. Binnen het fenomeen thuisprostitutie is met name de vraag of er een vergunningplicht mogelijk is voor de zelfstandig thuiswerkende sekswerker onderwerp van discussie. Daar waar er overduidelijk sprake is van bedrijfsmatige exploitatie, is de juridische situatie minder diffuus.

De bepalingen in de APV waarmee de vergunningplicht voor sekswerk wordt geregeld, zijn gebaseerd op artikel 151a Gemeentewet. In dit artikel is de grondslag voor de APV-artikelen als volgt geformuleerd:

De raad kan een verordening vaststellen waarin voorschriften worden gesteld met betrekking tot het bedrijfsmatig geven van gelegenheid tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling.

In de uitwerking van de gemeentelijke toepassing van deze bevoegdheid stuit men op de vraag: in welke gevallen is er sprake van het ‘bedrijfsmatig gelegenheid geven’. Er kan worden beargumenteerd dat ‘het gelegenheid geven tot’ in ieder geval een tweede betrokken persoon vereist. Een zelfstandig thuiswerkende sekswerker zou volgens deze interpretatie dus nooit vergunningsplichtig kunnen zijn. Een andere gebruikte interpretatie is dat ook indien een thuiswerkende sekswerker zelfstandig werkt en daarbij zodanig adverteert met publiekstrekkende werking en een zakelijke uitstraling heeft onder deze bevoegdheid valt. In hoeverre gemeenten iets een zakelijke uitstraling vinden hebben óf iets zodanig adverteren vinden, is aan de gemeente zelf om vast te stellen. Er bestaat hiervoor geen uniforme uitwerking.

De toelichting in de modelartikelen van de VNG wordt dit standpunt onderschreven. Hierin is te lezen:

Als een sekswerker op haar thuisadres werkzaam is en geen andere sekswerkers in haar woning laat werken, is er in beginsel geen sprake van een prostitutiebedrijf, maar van een aan huis gebonden beroep, en is geen vergunning nodig (wel kunnen uit het bestemmingsplan belemmeringen voortvloeien om dergelijke activiteiten te mogen ondernemen). Als echter de activiteiten van de thuiswerkende sekswerker een zakelijke uitstraling hebben, bijvoorbeeld als er zodanig met dat adres wordt geadverteerd dat er een publiekstrekkende werking vanuit gaat, er verlichting of reclame-uitingen aan het pand zichtbaar zijn of er meerdere sekswerkers op hetzelfde adres werkzaam zijn, dan is er sprake van bedrijfsmatige activiteiten en daarmee van een prostitutiebedrijf waarvoor een vergunning noodzakelijk is.

Vanuit de VNG wordt op dit moment de volgende definitie gehanteerd wanneer het gaat om thuissekswerk met vergunningplicht.

Thuissekswerk: een zelfstandige sekswerker die bedrijfsmatig seksuele handelingen verricht met een ander tegen betaling in een woning waarbij de activiteit/handeling wordt uitgeoefend door de hoofdbewoner van de woning.

Op basis van de meer algemene bevoegdheid zoals neergelegd in artikel 149 gemeentewet, zou mogelijk toch ruimte bieden om aanvullende regels te stellen. Artikel 149 luidt als volgt:

De raad maakt de verordeningen die hij in het belang van de gemeente nodig oordeelt.

Op dit moment is de conclusie dat er lokaal ruimte is in het omgaan met een eventuele vergunningplicht voor zelfstandig thuiswerkende sekswerkers (of zelfstandig werkende escort). In alle

gevallen geldt wel: zodra er wel een tweede persoon betrokken is, is het duidelijk dat er sprake is van een bedrijfsmatige exploitatie en is een vergunning verplicht. Waar het gaat om georganiseerde netwerken annex met bijvoorbeeld prostitutie vanuit woningen, is dus geen twijfel over de vergunningplicht: deze is er wel. Daar waar geen vergunning ontbreekt, kan worden gehandhaafd.

Lokale autonomie

Het invullen van de wijze waarop met zelfstandig thuiswerkende sekswerkers in relatie tot en vergunningplicht is een zaak van lokale autonomie en kan dus per gemeente verschillen. De VNG beveelt gemeenten wel aan om duidelijkheid te scheppen over of sekswerkers vanuit de eigen woning mogen werken, of daarvoor wel of geen vergunning nodig is en onder welke voorwaarden.

Hierna worden drie varianten omschreven.

1. Regelgeving in de APV
   De gemeenten Lelystad heeft er voor gekozen de positie van de zelfstandig thuiswerkende sekswerker te omschrijven in de APV en zo uit te sluiten van de vergunningplicht:

   Definitie:
   zelfstandig thuiswerkende sekswerker: een persoon die als enige bewoner of bewoonster werkzaam is als sekswerker op het adres waar hij/zij staat ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie (woonadres).

   Vergunning:
   1.Het is verboden een seksbedrijf uit te oefenen zonder vergunning van het bevoegde bestuursorgaan.

   2.Het verbod van het eerste lid is niet van toepassing op een zelfstandig thuiswerkende sekswerker.

   In Lelystad kan de sekswerker een melding tot erkenning doen. Dit is echter geen verplichting.

   Deze variant biedt het voordeel dat door de definitie en positie van de zelfstandig thuiswerkende sekswerker vast te leggen in de APV, alsmede de mogelijkheid om erkend te worden door een melding duidelijkheid wordt gegeven over de positie. Hierdoor kan meer worden ingezet op het waarborgen van de veiligheid, het welzijn van de betrokkenen en het signaleren en bestrijden van misstanden. Gelijktijdig zien we dat er in de praktijk weinig gebruik wordt gemaakt van deze erkenning. De aanmelding tot registratie bij de gemeente is voor velen een (te) hoge drempel.

   Voor sommige gemeenten kan het als een nadeel gelden dat hiermee thuisprostitutie in sommige gevallen expliciet wordt toegestaan.
   Daarbij dient overigens wel te worden aangemerkt dat, ook is er expliciet geen vergunningplicht, op basis van andere grondslagen kan worden opgetreden tegen mogelijke overlast.

2. Beleid ter invulling van het begrip zelfstandig thuiswerkende sekswerker.
   In het sekswerkbeleid van de gemeente kan worden uitgewerkt in welke gevallen er sprake is van een zelfstandig thuiswerkende sekswerker. In die gevallen is een vergunningplicht niet nodig.
   Hoe het beleid precies wordt vormgegeven is aan de individuele gemeenten.

De gemeente Tilburg bijvoorbeeld hanteert geen vergunningplicht als de alleenwerkende sekswerker in de eigen woning voldoet aan de volgende voorwaarden:

- *Thuiswerk vindt uitsluitend plaats in de eigen woning. De persoon die actief is als sekswerker in de eigen woning, moet op dat adres zijn ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP);*
- *Het werven van klanten geschiedt in de regel langs informele weg. Online adverteren is toegestaan;*
- *Aan de buitenkant van het perceel mag niet duidelijk zijn dat er sprake is van sekswerk;*
- *De verdiensten die voortkomen uit het sekswerk moeten uitsluitend ten goede komen aan de sekswerker.*
- *Er mag geen sprake zijn van overlast of aantasting van het woon- en leefklimaat.*

Indien aan een of meer van deze eisen niet wordt voldaan, dan valt de thuiswerker onder de omschrijving van een seksinrichting en daarmee onder de gestelde vestigings- en andere eisen. Bij overtreding van deze voorwaarden kan de gemeente bestuursrechtelijk optreden door middel van het opleggen van een dwangsom.

Een dergelijk beleid biedt de mogelijkheid meer helderheid te scheppen in welke gevallen zijn toegestaan en geeft ook een richting in welke gevallen er eventuele handhaving plaatsvindt.

Het is overigens wel de vraag of in het voorbeeld van Tilburg het criterium overlast en aantasting van het woon en leefklimaat kan worden gebruikt voor de vraag of iets een (bedrijfsmatige) seksinrichting is of niet.

3. <u>Ruime interpretatie van de vergunningplicht.</u>
   Hoewel hierover een juridische discussie kan worden gevoerd, stellen veel gemeenten zich op het standpunt dat gelet op basis van hetgeen is neergelegd in de APV, elke vorm van sekswerk vergunningplichtig is. Dus ook wanneer het gaat om een zelfstandig thuiswerkende sekswerker. Tot op heden lijkt de rechter zich ook in deze interpretatie te kunnen vinden: handhaving bij zelfstandig werkende sekswerkers op basis van het ontbreken van een vergunning wordt door de rechter in stand gelaten.

   Deze variant biedt voor gemeenten het voordeel dat zij expliciet kunnen uitdragen dat geen enkele vorm van (bedrijfsmatige) thuisprostitutie is toegestaan zonder vergunning. Enkel de vormen van prostitutie die vergund zijn, zijn toegestaan.

   Het nadeel van deze variant is dat thuisprostitutie eerder uit het zicht verdwijnt, omdat sekswerkers illegaal hun werk moeten doen met mogelijk grotere risico's op het gebied van veiligheid en het ontbreken van hulp en zorg. Daarnaast wordt met deze variant niet voorkomen dat er illegale prostitutie plaatsvindt.
   Een veelgehoord argument voor de vergunningplicht in alle gevallen, is om zo geen aantrekkende werking te hebben van malafide netwerken die zich vestigen in bijvoorbeeld woningen of vakantieparken/etc. Daartegen kan echter in alle gevallen worden opgetreden, omdat dit als onvergunde seksinrichtingen (bedrijfsmatige exploitatie) worden gezien zoals bedoeld in de APV.

Overige aandachtspunten

Handhaving overlast bij sekswerk waarvoor geen vergunning verplicht is.

Indien de gemeente er voor kiest om, bijvoorbeeld door te werken met voor de hiervoor beschreven variant 1 of variant 2, voor de zelfstandig thuiswerkende sekswerker geen vergunning te eisen,

betekent dit uiteraard niet dat er niet gehandhaafd kan worden bij overlast. Bij verstoring van de openbare orde en aantasting van het woon en leefklimaat heeft de gemeente andere bevoegdheden om deze overlast te beëindigen. Ook als het gaat om een netwerk of een andere bedrijfsmatig georganiseerde vorm van prostitutie kan er handhavend worden opgetreden.

De zelfstandig thuiswerkende sekswerker en controles

In de in Fryslan beoogde pilot zal het toezicht door de gemeente worden uitgevoerd in samenwerking met TMM van de politie. Dit betekent dat controles in eerste instantie gericht zullen zijn op adressen waarbij vermoedens zijn van een combinatie van mensenhandel en onvergund sekswerk. Het zal daarom in de praktijk weinig voorkomen dat controles plaatsvinden op een adres waar een zelfstandig thuiswerkende sekswerker actief is. Bij gemeenten die niet deelnemen aan de pilot, blijft de huidige praktijk bestaan. Dat wil zeggen: controles door TMM op mensenhandel bij ernstige signalen. Daarnaast kan de gemeente ook handhaven naar aanleiding van specifieke signalen.

Bestemmingsplan/ omgevingsplan: nuloptie niet toegestaan

Via de ruimtelijke ordening (omgevingsplan/ bestemmingsplan) is het ook mogelijk om beperkende regelgeving in te stellen. Bijvoorbeeld door beperkende maatregelen zoals een afstandscriterium. Dit mag echter niet leiden tot de situatie waarin er in de praktijk een nul-beleid voor de gehele gemeente ontstaat, zo bleek tijdens de behandeling van artikel 151a van de gemeentewet. Met nulbeleid wordt hier bedoeld dat er geen enkele seksinrichting is toegestaan binnen de gemeente.

E. Voorwaarden vergunning

Bij het verlenen van een vergunning op basis van de APV worden voorwaarden gesteld. Deze voorwaarden worden verwerkt in de vergunning. Hieronder is een lijst met standaardvoorwaarden opgenomen zoals deze door de gemeente Leeuwarden worden gehanteerd. Aan de lijst van Leeuwarden is een voorwaarde toegevoegd dat prostitutie maatschappelijk werk moet worden toegelaten tot de inrichting.

a. De exploitant of de beheerder dient in de inrichting aanwezig te zijn en is verantwoordelijk voor de naleving van de gestelde voorschriften.

b. Omwonenden mogen geen hinder en/of overlast ondervinden van geluid afkomstig uit de inrichting.

c. Alle aanwijzingen van de politie, medewerkers van de GGD en van ambtenaren van de betrokken gemeentelijke diensten, belast met het toezicht op de naleving van voormelde verordening, moeten stipt en onmiddellijk worden opgevolgd. Zij dienen voor het uitoefenen van hun taken te allen tijde toegang te krijgen tot de inrichting en medewerking.

d. Deze vergunning dient in de inrichting aan het adres [adres] te Leeuwarden aanwezig te zijn en moet op eerste vordering van de controlerende ambtenaar ter inzage worden afgegeven.

e. De inrichting dient te voldoen aan alle door de brandweer gestelde eisen op basis van de Nadere Regels en voorts aan alle overige in de Nadere Regels omschreven inrichtings- en gebruikseisen (art. 3:3 Algemene plaatselijke verordening Leeuwarden).

f. De exploitant en de beheerder dienen te voldoen aan alle bedrijfsvoerings- en gezondheidseisen zoals gesteld in de Nadere Regels (art. 3:3 Algemene plaatselijke verordening Leeuwarden), hetgeen moet blijken uit een jaarlijks, vóór 1 december te overleggen, hygiënerapport van de GGD.

g. Binnen 10 weken na datum afgifte van deze vergunning dient aan alle punten, genoemd in het hygiënerapport van de GGD, volledig voldaan te worden, blijkend uit het definitieve hygiënerapport, anders kan deze vergunning worden ingetrokken.

h. De exploitatie van de inrichting dient plaats te vinden conform het bij de aanvraag ingediende bedrijfsplan

i. Elke wijziging in de bedrijfsvoering van de inrichting, van de exploitatievorm of van het bedrijfsplan dient binnen een week schriftelijk te worden gemeld aan de burgemeester.

j. De exploitant of beheerder maakt alleen afspraken rechtstreeks met de prostituee en legt deze afspraken schriftelijk vast;

k. Op de locatie [adres] te Leeuwarden wordt een actuele gedegen bedrijfsadministratie bijgehouden conform hetgeen hierover in artikel 3:8a APV is opgenomen. Deze administratie wordt gedurende de wettelijke termijn bewaard. Facturen en correspondentie van het bedrijf dienen voorzien te zijn van bedrijfsgegevens, KvK-nummer en BTW-nummer.

l. De exploitant of de beheerder van een seksinrichting draagt er zorg voor dat in advertenties voor het bedrijf de naam van het bedrijf en het nummer van de exploitatievergunning worden vermeld. Het is verboden in advertenties onveilige seks aan te bieden of daarin te garanderen dat de in het bedrijf werkzame prostituees vrij zijn van seksueel overdraagbare aandoeningen.

m. Beheerders moeten, tijdens de uitoefening van hun functie, als zodanig herkenbaar zijn voor de toezichthouders.

n. De exploitant en beheerder laten medewerkers van het prostitutie maatschappelijk werk van [ORGANISATIE(S) BENOEMEN] toe in de inrichting en staan toe dat deze medewerkers hun werk kunnen doen.

o. Deze vergunning is geldig tot [datum 5 jaar na verlening].

F. Handhavingsarrangement

Het is belangrijk om bij constateringen van overtredingen bij een exploitatie zonder, en met vergunning, bestuurlijk te kunnen optreden. Door het vaststellen van een handhavingsarrangement wordt een kader geboden waarin per overtreding is vastgelegd welke bestuurlijke maatregel hierbij wordt genomen. Dit biedt gemeenten houvast bij de juridische opvolging na constateringen van overtredingen. Het handhavingsarrangement van de gemeente Leeuwarden is hiervoor als uitgangspunt genomen. De wettelijke grondslag moet per gemeente worden ingevuld.

EXPLOITATIE ZONDER VERGUNNING

Overtredingen	**Bestuurlijke maatregelen**	**Wettelijke grondslag**
Exploitatie zonder vergunning in een inrichting	1. Bestuurlijke waarschuwing en exploitant dient het bedrijf onmiddellijk te sluiten (tot vergunning is verleend) 2. Sluiting voor onbepaalde tijd	
Exploitatie zonder vergunning in een woning / lokaal (adressant sekswerker)	1. Schriftelijke waarschuwing 2. Last onder dwangsom van € 500,- per keer met een maximum van € 1.500,-	
Faciliteren exploitatie zonder vergunning in een woning / lokaal (zie toelichting hieronder) door de pandeigenaar en / of zakelijk gebruiker van het pand die er woont Betreft de pandeigenaar en / of zakelijk gebruiker van het pand. Betrokkene exploiteert een niet vergunde seksinrichting in een woning of lokaal. Betrokkene faciliteert dit door zijn pand (deels) (onder) te verhuren. Betrokkene woont en verblijft op dit adres. Indien één van de volgende elementen wordt aangetroffen, dan wordt er een last onder dwangsom opgelegd:	1. Last onder dwangsom van € 5.000,- per keer met een maximum van € 15.000,- 2. Sluiting voor 3 maanden	

a) er wordt voor de activiteiten geadverteerd; b) sekswerker(s) is/zijn volgens de registratie van het bevolkingsregister niet woonachtig op het adres waar de diensten worden aangeboden; c) het pand van waaruit de diensten worden aangeboden is (deels) ingericht voor de werkzaamheden; d) de activiteiten geven overlast aan omwonenden.		
Faciliteren exploitatie prostitutie zonder vergunning in een woning / lokaal (zie toelichting hieronder) door de pandeigenaar en / of zakelijk gebruiker van het pand die er niet woont Betreft de pandeigenaar en / of zakelijk gebruiker van het pand. Betrokkene exploiteert een niet vergunde seksinrichting in een woning of lokaal. Betrokkene faciliteert dit door het pand (onder) te verhuren. Betrokkene woont niet op dit adres, ondanks dat betrokkene geregistreerd staat als bewoner van het adres.	Indien de volgende **elementen a tot en met d** wordt aangetroffen, en er staat **geen minderjarige op het adres als bewoner geregistreerd** volgens het bevolkingssysteem, dan volgt er een spoedsluiting. a) de pandeigenaar en / of zakelijk gebruiker van het pand bewoont het pand niet, maar verblijft elders; b) er wordt voor de activiteiten geadverteerd; c) sekswerker(s) is/zijn volgens de registratie van het bevolkingsregister niet woonachtig op het adres waar de diensten worden aangeboden; d) het pand van waaruit de diensten worden aangeboden is (deels) ingericht voor de werkzaamheden; e) de activiteiten geven overlast aan omwonenden. In andere gevallen:	

	1. Last onder dwangsom van € 5.000,- per keer met een maximum van € 15.000,- 2. Sluiting voor 3 maanden	
Verzwarende omstandigheden sluiting bij een exploitatie prostitutie zonder vergunning in een woning of lokaal (zie toelichting hieronder)	Sekswerker is jonger dan 18 jaar – sluiting + 6 maanden Aanwijzingen uitbuiting of andere georganiseerde criminaliteit – sluiting + 6 maanden Per geval wordt, in lijn met de ernst van de situatie, bepaald welke maatregel vereist is. Een spoedsluiting blijft van kracht totdat de burgemeester een definitief besluit ten aanzien van de sluiting van het pand neemt.	

EXPLOITATIE IN STRIJD MET DE VERGUNNING

Overtredingen	**Bestuurlijke maatregelen**	**Wettelijke grondslag**
Handelen in strijd met gedragseisen, zoals aangegeven in artikel … van de APV, bijvoorbeeld: - niet onder curatele - niet in enig opzicht van slecht levensgedrag - niet 21 jaar of ouder - bepaalde vrijheidsstraffen - bepaalde overtredingen uit de Drank- en - Horecawet, de Opiumwet, de Vreemdelingenwet en de Wet arbeid vreemdelingen	Indien het de enige exploitant is: - exploitatievergunning intrekken Indien er meerdere exploitanten zijn: - exploitatievergunning intrekken Indien het een beheerder betreft: - schrappen van de desbetreffende beheerder van de vergunning	
Aanwezigheid sekswerker(s) in strijd met de Vreemdelingenwet	1. Sluiting voor 6 maanden	

	2. Sluiting voor onbepaalde tijd van de inrichting en intrekken exploitatievergunning Gemeente geeft informatie door aan de Inspectie SZW en Belastingdienst	
Aanwezigheid sekswerker(s) jonger dan 21 jaar	1. Sluiting voor 1 maand 2. Sluiting voor 3 maanden 3. Sluiting voor onbepaalde tijd van de inrichting en intrekken exploitatievergunning	
Aanwezigheid sekswerker(s) jonger dan 18 jaar	1. Sluiting voor 6 maanden 2. Sluiting voor onbepaalde tijd van de inrichting en intrekken exploitatievergunning	
Plegen of gedogen van mensenhandel	1. Sluiting voor 6 maanden 2. Sluiting voor onbepaalde tijd van de inrichting en intrekken exploitatievergunning.	
Overtreding van de bij of krachtens de APV geldende regels, zoals: - Niet aanwezig zijn van de exploitant of beheerder - Overtreding sluitingstijden - Aanwezigheid sekswerkers buiten de openingstijden van de inrichting - Administratie van de afgelopen 3 maanden niet aanwezig in de inrichting - Bedrijfsplan (compleet) niet aanwezig in de inrichting - Niet voldoen aan de voorschriften exploitatievergunning - Sekswerker is niet in het bezit van een BSN-nummer	1. Schriftelijke waarschuwing 2. Last onder dwangsom van € 1.000,- per keer met een maximum van € 3.000,- 3. Sluiting voor 1 maand 4. Sluiting voor onbepaalde tijd van de inrichting en intrekken exploitatievergunning	

- Sekswerker staat niet geregistreerd of is niet in het bezit van een geldig registratienummer in het handelsregister van de Kamer van Koophandel.		
Het niet tijdig indienen van het hygiënerapport. Het niet voldoen aan de voorschriften blijkend uit het jaarlijks in te leveren hygiënerapport.	1. Schriftelijke waarschuwing 2. Last onder dwangsom van € 1.000,- per keer met een maximum van € 3.000,- 3. Sluiting voor 1 maand 4. Sluiting voor onbepaalde tijd van de inrichting en intrekken exploitatievergunning.	
Wijziging van de inrichting zonder voorafgaande toestemming (bijvoorbeeld meer werkplekken of nieuwe beheerder) zodat het niet meer voldoet aan de eisen zoals beschreven in de exploitatievergunning.	1. Schriftelijke waarschuwing 2. Last onder dwangsom van € 1.000,- per keer met een maximum van € 3.000,- 3. Sluiting voor 1 maand 4. Sluiting voor onbepaalde tijd van de inrichting en intrekken exploitatievergunning	
Schijnbeheer	1. intrekken exploitatievergunning	
Het niet toelaten van preventiemedewerkers of hulpverleners	1. Schriftelijke waarschuwing 2. Last onder dwangsom van € 1.000,- per keer met een maximum van € 3.000,- 3. Sluiting voor 1 maand 4. Sluiting voor onbepaalde tijd van de inrichting en intrekken exploitatievergunning.	

Toelichting handhavingsarrangement

Toelichting intrekkingsduur van de exploitatievergunning

De termijnen van tijdelijke sluiting zijn 1, 3 of 6 maanden. Per overtreding zal aan de hand van de informatie uit het dossier een besluit worden genomen over de termijn van sluiting. Bij de besluitvorming hierover spelen ernst van de situatie en herhaling van de overtreding een rol.

Verbod op aanwezigheid buiten openingstijden van de seksinrichting

Sekswerkers mogen zich buiten de openingstijden niet in de seksinrichting begeven.

Sluiting

De burgemeester kan tot sluiting van een pand overgaan zonder voorafgaande last zoals is bedoeld in artikel 5:30, lid 1 Algemene wet bestuursrecht.

Verzwarende omstandigheden sluiting

In het geval van verzwarende omstandigheden, kan gekozen worden voor het opleggen van een zwaardere maatregel. De volgende factoren spelen daarbij een rol:

De mate waarin het pand betrokken is bij uitbuiting

Signalen die daarop kunnen duiden zijn de constatering van minderjarigheid van de sekswerker, illegaliteit, de aard van de aangeboden dienst (alles bespreekbaar, geen voorbehoedsmiddelen, lage tarieven) of andere zaken waardoor de sekswerkers in een kwetsbare situatie verkeren. Regelmatig zijn tussenpersonen actief die sekswerkers aan een woning helpen en de telefoon van de sekswerkers opnemen om vervolgens de klanten naar een bepaald adres te laten komen. De enkele aanwezigheid van een tussenpersoon hoeft nog niet tot de conclusie te leiden dat er sprake is van mensenhandel, maar is wel een belangrijke aanwijzing daarvoor. (Tussen)personen die betrokken zijn bij de exploitatie van onvergunde seksinrichtingen zijn vaak ook op andere terreinen crimineel actief.

De mate waarin het pand betrokken is bij andere georganiseerde criminaliteit

De aanwezigheid van drugs, wapens, valse identiteitsbewijzen of grote sommen cashgeld zijn signalen die kunnen duiden op criminele activiteiten. Ook de mate van professionaliteit van de aangeboden dienst kan een signaal zijn. Om de mate van professionaliteit vast te kunnen stellen, kan gekeken worden naar de inrichting van het pand, de wijze van adverteren en de communicatie met de klanten.

Het woon- en leefklimaat in de omgeving

Hierbij kan gedacht worden aan de buurt waar het pand zich bevindt en de overlast die wordt ervaren door de aanwezigheid van de seksinrichting. De aanwezigheid van een seksinrichting in woonwijken geeft omwonenden een onprettig en onveilig gevoel vanwege de toeloop van klanten op het adres.

Per geval wordt, in lijn met de ernst van bovengenoemde situaties, bepaald of sprake is van een dermate bijzondere situatie waarbij (onmiddellijk) optreden vereist is.

Afzien van verdere verzwarende omstandigheden sluiting

Heeft de pandeigenaar vervolgens eigen maatregelen getroffen om de negatieve effecten te herstellen, dan kan worden afgezien van het opleggen van een verlenging van de bestuursdwang.

G. Format Rapportage van bevindingen onvergunde prostitutie

Bij het uitvoeren van een controle op onvergunde prostitutie door de gemeente (samen en in nauwe afstemming met TMM) is het goed om de bevindingen te vast te leggen in een rapportage van bevindingen. Hieronder is een format weergegeven dat kan worden gebruikt voor het opstellen van een dergelijke rapportage door een gemeentelijke toezichthouder.

Opsteller:	[Naam toezichthouder]
Laatst bijgewerkt op:	Datum
Opsporingsinstantie	team Toezicht en Handhaving.
Adres inspectielocatie	[locatie]
Dag/datum inspectie	Datum
Toezichthouder	[Naam], toezichthouder als bedoeld in artikel 5:11 Algemene wet bestuursrecht, belast met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde of krachtens het gestelde in Hoofdstuk 3 van de Algemene
Drie bijlagen:	- bijlage A: kopie van de advertentie op Kinky met nummer - bijlage B: foto's - bijlage C: een kopie van de politiemutatie met nummer PL0100-

Ik, toezichthouder [naam], rapporteer het volgende:

Aanleiding

Periodiek wordt er in de gemeente [naam] een integrale prostitutiecontrole gehouden. Het integrale prostitutieteam bestaat uit toezichthouders van de gemeente [naam] en teamleden van het team migratiecriminaliteit en mensenhandel van de politie Noord-Nederland. Een integrale controle kan ook in het bijzijn van een outreachende hulpverleenster van het team Prostitutie Maatschappelijk Werk (PMW) van Fier worden verricht. Het doel van een prostitutie maatschappelijk werker bij de controle is om te ondersteunen als een sekswerker tijdens (of na) de controle aangeeft, dat hij of zij problemen ervaart en aangeeft die graag te willen oplossen.

Tijdens de integrale controle wordt er naast de regelgeving van de Algemene Plaatselijke Verordening Leeuwarden (hierna te noemen APV) en de vergunningsvoorwaarden ook naar de volgende aspecten gekeken:
- prostitutie in strijd met de Wet Arbeid Vreemdelingen;
- illegaliteit;
- minderjarigheid;
- dwang.

Er wordt ook actief gecontroleerd naar advertenties op de vraag en aanbodsite van de prostitutie op het internet. In de advertentie wordt gekeken of er bedrijfsmatig prostitutie wordt aangeboden, zonder vermelding van een bedrijfsnaam of vergunningsnummer van het escortbedrijf of seksinrichting. Vervolgens wordt er geanalyseerd of er signalen in de advertentie staan, die kunnen duiden op onvrijwilligheid, mensenhandel en/of uitbuiting.

Digitaal onderzoek

Op [datum] is door een teamlid een digitaal onderzoek uitgevoerd naar een advertentie op de website op het internet genaamd [naam website]. De advertentie had als titel ‘ [titel] ’. De advertentie had het nummer [nummer]. Er werd geadverteerd met de naam ‘[naam gebruikt in advertentie]’. Voor het maken van een afspraak kon er met het mobiele telefoonnummer [telefoonnummer]contact worden opgenomen.

Het digitaal onderzoek werd uitgevoerd omdat:
De adverteerder aangaf dat zij 7 dagen x 24 uur beschikbaar was voor afspraken.
Er in de advertentie extreme seksuele handelingen werden aangeboden.

In bijlage A is een kopie van de advertentie bijgevoegd.

Integraal prostitutieteam

Het integraal prostitutieteam bestond uit de leden:
[naam toezichthouder] van het team toezicht en handhaving van de gemeente Leeuwarden;
[namen politie] van het team migratiecriminaliteit en mensenhandel van de politie Noord-Nederland.

Klantafspraak en binnentreden woning

Het integraal prostitutieteam heeft in de middag, telefonisch contact gelegd met ‘[naam gebruikt in advertentie]’. Zij hebben met ‘[naam gebruikt in advertentie]’ een klantafspraak gemaakt omstreeks [tijd 00:00] uur. De afspraak heeft geleid naar een [adres].

Bij het betreden van de woning zag [politie] dat er een vrouw in de woning aanwezig was, die overeenkwam met de vrouw op de foto in de advertentie. Direct daarop legitimeerde [politie] zich aan de vrouw als zijnde een politieambtenaar [politie] informeerde de vrouw wat de reden was voor de controle en dat zij graag de woning wouden betreden. De vrouw gaf [politie] toestemming voor het betreden van de woning en het uitvoeren van een controle in de woning. De overige teamleden hebben zich vervolgens ook gelegitimeerd en zijn de woning binnengetreden.

De betrokkenen bleken te zijn:

betrokkene 1:

betrokkene 2:

betrokkene 3:

De identiteitsgegevens zijn geverifieerd aan de hand van de door betrokkenen verstrekte geldige identiteitsbewijzen.

Verklaring betrokkene [naam]

Ik, [naam toezichthouder] heb het volgende van de verklaring vastgelegd. Er is met [betrokkene] in de Engelse taal/tolk gecommuniceerd.

Zij, [betrokkene], verklaarde

Omschrijving woning [adres] in Leeuwarden

Ik, [naam toezichthouder] , heb het volgende in de woning waargenomen.

Mededeling beëindigen illegale activiteiten in de woning aan betrokkenen

Ik, [naam toezichthouder] , heb betrokkene [naam] medegedeeld dat zij moest stoppen met het adverteren op de genoemde website. Ook is aan haar medegedeeld dat de geplaatste advertentie(s) dient te verwijderen.

Het integraal prostitutieteam heeft de woning om [tijdstip 00:00] uur verlaten.

Conclusie

Uit bovenstaande bevindingen bleek mij, rapporteur, dat er een seksinrichting werd geëxploiteerd in de woning aan de [adres] , zonder daartoe strekkende vergunning van de burgemeester. Dit is een overtreding van artikel 3:4, lid 1 van de APV.

Tevens is het exploiteren van een seksinrichting op deze locatie in strijd met het geldende omgevingsplan.

Ondertekening

Aldus op ambtseed opgemaakt op basis van op ambtseed en –belofte opgemaakte bestuurlijke rapportage, open en gesloten bronnen, te Leeuwarden op [datum].

Toezichthouder:

[naam toezichthouder]

Toezichthouder:

[naam toezichthouder]

Bijlage A: kopie van de advertentie met nummer

Bijlage B: foto’s woning

H. Bibob

In de Friese Norm is de ambitie opgenomen dat bij het verlenen van exploitatievergunning voor prostitutie/escort/seksinrichtingen altijd een Bibob eigen onderzoek wordt gedaan. Het is verstandig om dit in het gemeentelijk Bibob-beleid, als dat nog niet is gebeurd, op te nemen. Het RIEC kan ondersteuning bieden bij het opstellen van gemeentelijk Bibob-beleid. Daarvoor is een landelijke model-beleidslijn opgesteld. Deze is te vinden op het Kennisplatform Ondermijning (link).

I. Concentratiegebied

Bij een concentratiebeleid wordt met een aanwijzingsbesluit een plaats binnen de gemeentegrenzen aangewezen voor vergunde seksbedrijven. Hieronder een voorbeeld van zo'n aanwijzingsbesluit.

Bijvoorbeeld:

Aanwijzingsbesluit (concentratie)gebieden seksinrichtingen en escortbedrijven

Burgemeester en wethouders van…;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van…;

gelet op artikel … van de Algemene Plaatselijke Verordening;

BESLUIT:

vast te stellen het Aanwijzingsbesluit (concentratie)gebieden seksinrichtingen en escortbedrijven:

Het navolgende gebied aan te wijzen waarbuiten voor het vestigen van een seksinrichting en escortbedrijf, geen vergunning wordt verleend:

…

De burgemeester kan ontheffing verlenen van deze beperking van het gebied.

Dit besluit wordt aangehaald als Aanwijzingsbesluit (concentratie)gebieden seksinrichtingen en escortbedrijven.

J. Nadere regels veiligheid en gezondheid van de sekswerkers en de hygiëne in het pand

Op grond van de APV kunnen nadere regels aan vergunde exploitaties worden gesteld gericht op de veiligheid en gezondheid van de sekswerkers en de hygiëne in het pand. De gemeente Leeuwarden heeft deze regels en zijn hieronder weergegeven.

Artikel 1 Afmeting en inrichting werkruimte en kleedruimte

1. In de werkruimte moet een in goede staat verkerend bed of rustbank aanwezig zijn.
2. 2. In een prostitutiebedrijf moet, een voor iedere sekswerker afsluitbare hang-/legkast in de werkruimte, aanwezig zijn.

Artikel 2 Afmeting en gevelbeslag vitrine

De vitrine moet een nuttige oppervlakte van ten minste 2 m² en een gevelbeslag van ten minste 1,50 meter per prostitué(e) hebben.

Artikel 3 Dagverblijf en keuken

1. In een prostitutiebedrijf waar vijf of meer werkruimten zijn, moet een dagverblijf voor de prostitué(es) aanwezig zijn. Het dagverblijf moet een oppervlakte hebben van ten minste 16 m² en een breedte van ten minste 3,35 meter.

2. In een prostitutiebedrijf waar vijf of meer werkruimten zijn, moet een keuken ten behoeve van het bereiden van maaltijden aanwezig zijn. De keuken moet een oppervlakte hebben van ten minste 5 m² en een breedte van ten minste 1,80 meter.

3. Het dagverblijf en de keuken mogen niet voor prostitutiearbeid worden gebruikt.

Artikel 4 Wasbakken badruimte

1. In de werkruimte dient een wasbak met warm en koud stromend water aanwezig te zijn. De wasbakken moeten zindelijk worden gehouden, functioneel zijn geplaatst en van het benodigde zijn voorzien.

2. In een prostitutiebedrijf dient per vijf werkruimten tenminste één badruimte, waaronder mede wordt verstaan een doucheruimte en één toilet of een combinatie van badruimte met toilet, aanwezig te zijn.

3. Indien in het prostitutiebedrijf meer dan vijf werkruimten aanwezig zijn, moet het aantal badruimten per vijf werkruimten worden vermeerderd met één. Voor de berekening van het aantal badruimten dient het aantal werkruimten naar boven te worden afgerond op een veelvoud van vijf.

4. De badruimten moeten zindelijk worden gehouden, doelmatig zijn ingericht, beschikken over warm en koud stromend water en van het benodigde zijn voorzien.

Artikel 5 Toiletten

1. In een prostitutiebedrijf moet ten minste één toilet zijn.

2. In een prostitutiebedrijf met vijf of meer werkruimten moeten ten minste twee toiletten naar sekse gescheiden aanwezig zijn en van een duidelijk opschrift, aanduidende de sekse, waarvoor zij bestemd zijn, voorzien zijn.

3. Indien in het prostitutiebedrijf meer dan vijf werkruimten aanwezig zijn, moet het aantal toiletten per vijf werkruimten worden vermeerderd met één. Voor de berekening van het aantal toiletten dient het aantal werkruimten naar boven te worden afgerond op een veelvoud van vijf.

4. De toiletten moeten zindelijk worden gehouden, doelmatig zijn ingericht, voldoende zijn geventileerd en van het benodigde zijn voorzien. Een toilet moet overdekt zijn en zodanig zijn afgesloten dat het bij gebruik behoorlijke afzondering waarborgt. Een toilet moet zijn voorzien van een goed werkende doorspoelinrichting met een stankafsluiting.

Artikel 6 Bed- en handlinnen

1. Het bedlinnen in de werkruimten moet dagelijks worden verschoond.

2. Het handlinnen moet na gebruik door schoon handlinnen worden vervangen.

Artikel 7 Zindelijkheid ruimten

De ruimten in een prostitutiebedrijf die door de prostitué(e) worden gebruikt moeten zindelijk en zoveel mogelijk vrij van stof worden gehouden.

Artikel 8 Ontvluchtings- en alarmeringsgelegenheid

1. De toegangsdeur(en) van een werkruimte dienen van binnenuit ten alle tijde te openen te zijn.

2. Het bepaalde in het tweede lid is niet van toepassing indien een toegangsdeur van een werkruimte is gelegen aan de weg.

3. Een werkruimte waarvan de toegangsdeur is gelegen aan de weg moet in open verbinding staan met andere ruimten.

4. Indien het bepaalde in het derde lid niet mogelijk is of niet kan worden gevergd, dienen maatregelen te worden getroffen waardoor de veiligheid van de prostitué(es) anderszins wordt gewaarborgd.

Artikel 9 Hulp bij ongevallen

1. Voor het verlenen van eerste hulp bij ongevallen moeten voldoende en doelmatige middelen beschikbaar en direct voor gebruik bereikbaar zijn.

2. Op de trommels, kisten of kasten waarin de middelen verpakt zijn, moet duidelijk door een opschrift of door een gebruikelijk kenteken aangegeven zijn dat zij middelen voor eerste hulp bij ongevallen bevatten.

Artikel 10 Gezondheid

1. De exploitant van een prostitutiebedrijf verleent medewerking aan voorlichtingsactiviteiten van de gemeentelijke gezondheidsdienst en andere hulpverleningsinstellingen gericht op verbetering van de gezondheidssituatie van de bij hem werkzame prostitué(es).

2. De exploitant draagt zorg voor de verspreiding onder de bij hem werkzame prostitué(es) van voor hen toegankelijk voorlichtings- en informatiemateriaal, over de gezondheidsrisico's van hun werk en over de aanwezigheid en bereikbaarheid van de gezondheidszorg- en hulpverleningsinstellingen.

3. De exploitant van een prostitutiebedrijf draagt er zorg voor dat in de werkruimten te allen tijde wettelijk goedgekeurde condooms voor gebruik beschikbaar zijn.

4. Het is de exploitant van een prostitutiebedrijf verboden door middel van handels-reclame kenbaar te maken dat de in het prostitutiebedrijf werkzame prostitué(es) niet geïnfecteerd zijn met een seksueel over-draagbare aandoening.

5. In geval van besmetting van het bedrijf met ongedierte moet de exploitant van het prostitutiebedrijf terstond alle noodzakelijke maatregelen treffen ter beëindiging van die besmetting.

Artikel 11 Geneeskundig onderzoek

1. De exploitant van een prostitutiebedrijf stelt de bij hem werkzame prostitué(e) in de gelegenheid zich geregeld geneeskundig op seksueel overdraagbare aandoeningen en overige aan het beroep gerelateerde klachten door een arts te laten ontdekken.

2. De exploitant van een prostitutiebedrijf betaalt de kosten van het door een arts verrichte geneeskundig onderzoek op seksueel overdraagbare aandoeningen van de bij hem werkzame prostitué(e).

3. Indien een arts vast verbonden is aan een prostitutiebedrijf, meldt de exploitant de gemeentelijke gezondheidsdienst schriftelijk naam en adres van die arts.

4. De prostitué(e) is vrij in haar keuze welke arts zij bezoekt.

5. Burgemeester en wethouders kunnen nadere regels stellen voor de wijze waarop de arts bedoeld in het derde lid het geneeskundig onderzoek op seksueel overdraagbare aandoeningen bij een prostitué(e) moet verrichten.

Artikel 12 Vrijheid van de prostitué(e)

1. De exploitant van een prostitutiebedrijf is verplicht een bedrijfsbeleid te voeren waarin de toepassing van veilige sekstechnieken en het zelfbeschikkingsrecht van de prostitué(e) centraal staan.

2. Het bedrijfsbeleid wordt in ieder geval geacht niet aan deze uitgangspunten te voldoen indien de prostitué(e) geen klanten en (seksuele) handelingen mag weigeren, verplicht is met klanten mee te drinken en verplicht is om, indien daarom wordt verzocht, zonder condoom te werken.

Artikel 13 Verplichting tot medewerking

De exploitant van een prostitutiebedrijf is verplicht medewerking te verlenen aan toezichthouders van GGD Fryslân voor het uitvoeren van jaarlijkse inspecties voor de hygiëne van prostitutiebedrijven volgens een door het college aangewezen richtlijn.

Artikel 14 Slotbepaling

De nadere regels treden in werking op een door burgemeester en wethouders nader te bepalen datum.

K. beleidsregel beoordeling levensgedrag

In de APV is de eis ‘niet in enig opzicht van slecht levensgedrag’ verbonden aan de exploitatievergunning prostitutie. Deze beleidsregel geeft een nadere invulling van het begrip ‘levensgedrag’ zoals opgenomen in de Alcoholwet, de Wet op de Kansspelen en de APV. Met deze beleidsregel wil de gemeente transparant zijn in de manier waarop levensgedrag wordt getoetst.

Besluitvorming

De burgemeester van [],

gelet op:

- *artikel [] van de APV,*
- *artikel 8 en artikel 35 van de Alcoholwet,*
- *artikel 30d van de Wet op de Kansspelen juncto artikel 4 van het Speelautomatenbesluit 2000;*
- *artikel [XXX] van de Verordening Speelautomatenhallen [Gemeente XXXX];*
- *en artikel 4:81 tot en met artikel 4:84 Algemene wet bestuursrecht,*

besluit vast te stellen de volgende ***Beleidsregel beoordeling levensgedrag [GEMEENTE/JAAR]:***

Deze beleidsregel geeft een nadere invulling van het begrip ‘levensgedrag’ zoals opgenomen in de Alcoholwet, de Wet op de Kansspelen en de APV. Met deze beleidsregel wil de gemeente [] transparant zijn in de manier waarop levensgedrag wordt getoetst.

Er zijn diverse vergunningen die de burgemeester op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening, Wet op de Kansspelen en de Alcoholwet kan verlenen. Voor die vergunningen geldt dat exploitanten, leidinggevenden, beheerders dan wel een organisator ‘niet in enig opzicht van slecht levensgedrag’ mogen zijn. De burgemeester heeft voor de invulling van dit criterium beoordelingsruimte, mits voldaan wordt aan een aantal randvoorwaarden die de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in de uitspraak van 25 mei 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1493, onder elkaar heeft gezet. Deze zijn:

• alleen feiten en omstandigheden mogen worden betrokken die relevant zijn voor de exploitatie van een openbare inrichting;

• de burgemeester moet motiveren hoe de betrokkene vooraf had kunnen weten dat hij, gezien de relevante feiten en omstandigheden die bij het levensgedrag worden betrokken, niet aan die voorwaarde voldoet;

• de toepassing van de voorwaarde dat een betrokkene niet in enig opzicht van slecht levensgedrag is, mag op grond van het Unierechtelijke evenredigheidsbeginsel niet verder gaan dan nodig is om te waarborgen dat bedrijven worden geëxploiteerd op een wijze die geen gevaar oplevert voor de veiligheid, de openbare orde en het woon- en leefklimaat. Dit betekent dat geringe feiten en

omstandigheden die te maken hebben met het levensgedrag op zichzelf bezien niet mogen meewegen en dat feiten en omstandigheden die wel kunnen leiden tot het oordeel 'slecht levensgedrag' niet gedurende een onredelijke lange periode in de weg mogen blijven staan. De burgemeester moet daarom motiveren waarom de feiten en omstandigheden waarop hij zijn weigering baseert niet gering zijn en waarom zij, ondanks een bepaald tijdsverloop, nog steeds iets zeggen over de betrouwbaarheid van betrokkene.

Per geval moet de burgemeester beoordelen of er feiten of omstandigheden zijn die ertoe leiden dat er sprake is van slecht levensgedrag. Hiervoor kan de burgemeester meerdere informatiebronnen raadplegen. In deze beleidsregel wordt een weergave gegeven van informatiebronnen.

Exploitanten, leidinggevenden, beheerders en organisatoren hebben een belangrijke verantwoordelijkheid. Het niet verantwoord exploiteren van een onderneming kan namelijk leiden tot een verstoring van de openbare orde en het omliggende woon- en leefklimaat nadelig beïnvloeden. Zij dienen verstoring van de openbare orde, zoals overlast, criminaliteit, geweld en alcoholmisbruik (en misbruik van andersoortige verdovende middelen) te voorkomen en te beperken. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor (de veiligheid van) hun personeel, bezoekers en de directe omgeving van de onderneming en voor het signaleren en melden van misstanden, waaronder mensenhandel en uitbuiting.
Exploitanten, leidinggevenden, beheerders en organisatoren verlenen medewerking aan toezichthouders, delen informatie proactief en zijn eerlijk over de feiten en omstandigheden die zich hebben voorgedaan en relevant zijn voor het beoordelen van het levensgedrag.

Slecht levensgedrag is een (zelfstandige) grond om de vergunning te weigeren of in te trekken,[4] te weigeren om leidinggevenden of beheerders bij te schrijven op de vergunning of om extra voorwaarden aan de vergunning te verbinden.

Wanneer precies sprake is van slecht levensgedrag is niet specifiek te benoemen. In sommige gevallen is één (niet geringe) gedraging voldoende om slecht levensgedrag aan te nemen. In andere gevallen zijn het meerdere gedragingen die op zichzelf staand onvoldoende zijn, maar in hun onderlinge samenhang beschouwd wel leiden tot het oordeel dat sprake is van slecht levensgedrag. Of er sprake is van slecht levensgedrag dat moet leiden tot het weigeren of intrekken van de vergunning wordt daarom per individueel geval bepaald. Elke beoordeling is maatwerk; alle feiten en omstandigheden worden in onderlinge samenhang en in relatie met de vergunning gewogen. De beoordeling is afhankelijk van verschillende factoren, zoals het aantal relevante feiten, een patroon van deze feiten, wanneer de feiten zijn gepleegd, het type feiten, een combinatie van feiten, de omstandigheden rondom het feit, de hoogte van de strafmaat, of goed wordt meegewerkt aan toezicht en de houding daarbij van exploitanten en leidinggevenden.

Volledigheidshalve zij opgemerkt dat het kunnen beschikken over een recente Verklaring omtrent het Gedrag (VOG) in het kader van de beoordeling van het levensgedrag niet relevant is. Hiervoor geldt namelijk een ander, beperkter, toetsingskader op grond van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens.

Begripsomschrijvingen

- APV: Algemene plaatselijke verordening voor de gemeente [];
- beheerder: de natuurlijke persoon die de feitelijke leiding heeft in het (seks)bedrijf;
- belastingsdienst: de Rijksbelastingdienst;

[4] Op basis van de Alcoholwet is slecht levensgedrag een intrekkingsgrond, voor de andere categorieën moet dit nagekeken worden in de APV (en evt. speelautomatenhallenverordening). Het is mogelijk om in de APV slecht levensgedrag als intrekkingsgrond toe te voegen bij bepaalde vergunningen.

- Bibob-toets: een toets van de burgemeester op grond van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob);
- burgemeester: de burgemeester van gemeente [];
- exploitant: de natuurlijke persoon of de bestuurders van een rechtspersoon of hun gevolmachtigden, voor wiens rekening en risico het bedrijf wordt uitgeoefend;
- IND: de Immigratie- en Naturalisatiedienst;
- informatiebronnen: bronnen die worden geraadpleegd om levensgedrag te toetsen zoals informatie uit openbare bronnen, van de politie, het Justitieel Documentatiesysteem etc.;
- Justitieel Documentatie Systeem: het register met daarin misdrijven door en overtredingen van natuurlijke personen en rechtspersonen;
- leidinggevende: de natuurlijke persoon die de feitelijke leiding heeft in de horeca-inrichting;
- Nederlandse Arbeidsinspectie: de toezichthouder van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, wiens toezicht is gericht op de naleving van de wet- en regelgeving over arbeidsomstandigheden, de arbeidsmarkt, arbeidsverhoudingen en het sociale zekerheidsstelsel;
- pleegdatum: datum waarop het feit is gepleegd;
- RIEC: Regionaal Informatie- en Expertise Centrum;
- slecht levensgedrag: een of meerdere gedraging(en) van een exploitanten, of leidinggevende of beheerder van een vergunningplichtige inrichting die aanleiding geeft dan wel geven om een vergunning te weigeren dan wel een vergunning in te trekken.

1. Informatiebronnen

1. *De burgemeester toetst het levensgedrag van exploitanten, leidinggevenden, beheerders en organisatoren bij de aanvraag van een vergunning, bij een verzoek tot wijziging van de vergunning, dan wel op ieder moment dat de burgemeester dit nodig acht.*

2. De burgemeester onderbouwt bij de weigering dan wel intrekking van de exploitatievergunning welke feiten of omstandigheden reden zijn om het levensgedrag tegen te werpen.

3.De burgemeester weegt bij de toets van het levensgedrag diverse gegevens in samenhang.

4.De belangrijkste informatiebronnen, die hierbij gebruikt worden zijn, niet-limitatief weergegeven:
a. informatie van de politie;
b. het Justitieel Documentatie Systeem;
c. handhavingsgegevens en overige gegevens waarover de gemeente beschikt;
d. informatie uit een Bibob-toets;
e. informatie uit openbare bronnen.

5. *Indien noodzakelijk kan de burgemeester via het RIEC informatie uitwisselen met de Nederlandse Arbeidsinspectie, Belastingdienst, de douane en de IND.*

2. Beoordeling levensgedrag

1. *De burgemeester bepaalt per geval of er sprake is van slecht levensgedrag dat moet leiden tot het weigeren of intrekken van de vergunning.*
2. *De toetsing vindt plaats naar aanleiding van de vergunningaanvraag of een bijschrijving van een leidinggevende of beheerder.*
3. *De burgemeester kan het levensgedrag opnieuw beoordelen indien er gedurende de looptijd van een vergunning sprake is van nieuwe feiten of omstandigheden, naar aanleiding van signalen over de onderneming of naar aanleiding van signalen over een andere onderneming van dezelfde exploitant. Bij de toetsing weegt de burgemeester alle relevante feiten en omstandigheden in samenhang met en in relatie tot de vergunning.*
4. *De volgende feiten en gedragingen kunnen in ieder geval worden betrokken bij de beoordeling van*

het levensgedrag:
a. gedragingen die zijn verwoord in processen-verbaal of mutaties van de politie;
b. gedragingen die zijn neergelegd in rapportages van toezichthouders;
c. gedragingen die blijken uit strafrechtelijke procedures;
d. strafrechtelijke veroordelingen, transacties en strafbeschikkingen;
e. zaken waarin het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk is verklaard;
f. zaken die zijn geseponeerd;
g. het structureel overtreden van wet- en regelgeving waarvoor bestuursrechtelijke maatregelen, zoals boetes of lasten onder dwangsom, kunnen worden opgelegd.
***5.** In de bijlage bij deze beleidsregel is een niet-limitatief overzicht opgenomen van feiten die meewegen in de toets op levensgedrag. De bijlage wordt met deze beleidsregel vastgesteld.*

3. Factoren voor het beoordelen van het levensgedrag
Bij de beoordeling van het levensgedrag van exploitanten, leidinggevenden, beheerders en organisatoren, worden de volgende factoren betrokken:
a. type inrichting;
b. periode waarin de feiten zijn gepleegd. In beginsel worden alleen feiten die zich hebben voorgedaan in de periode van vijf jaar voorafgaand aan het besluit meegenomen in de beoordeling. Dit geldt niet voor informatie van de Belastingdienst en overige fiscale feiten. Daarbij wordt gekeken naar de aard en de omvang van de informatie en of sprake is van een patroon om te beoordelen of dit relevant is voor de toets op levensgedrag.
Bij de berekening van de periode van vijf jaar gelden de volgende uitgangspunten:

1° de pleegdatum is leidend;

2° voor de berekening van de laatste vijf jaar telt de periode waarin een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf of voorlopige hechtenis is ondergaan niet mee;

3° de peildatum voor het vaststellen van de periode van vijf jaar is de datum van het primaire besluit over het levensgedrag op de aanvraag van de exploitatievergunning, de tussentijdse bijschrijving van een exploitant, leidinggevende of beheerder dan wel de intrekking van de exploitatievergunning;

4° indien er sprake is van een patroon of een hoge frequentie van (soortgelijke) feiten, kunnen ook gedragingen of veroordelingen die langer dan vijf jaar voorafgaand aan het besluit hebben plaatsgevonden, in de beoordeling worden betrokken;

c. type feiten. Er is sprake van gedragingen die naar hun aard en ernst de vrees rechtvaardigen dat de aanwezigheid van de exploitant, leidinggevende of beheerder -als verantwoordelijke voor de exploitatie van het bedrijf of de activiteit- een bedreiging vormt voor de openbare orde, veiligheid of de kwaliteit van het woon- en leefklimaat in de buurt. Ook kan rekening worden gehouden met gedragingen die op zichzelf niet reeds als ernstig in vorenbedoelde zin worden beschouwd, maar die in samenhang met andere gedragingen een bepaald gedragspatroon opleveren dat voormelde vrees rechtvaardigt. Feiten die zijn begaan in de privésfeer worden eveneens betrokken in de beoordeling;

d. mate van samenhang van de gedragingen met de activiteit waarvoor de vergunningplicht geldt;

e. de omstandigheid of er een sanctie is opgelegd en de zwaarte van deze sanctie. Het is niet vereist dat er een sanctie is opgelegd om een feit mee te kunnen nemen in de beoordeling van het levensgedrag. Bij een sepot kan het feitencomplex informatie bevatten over de houding en het gedrag van de exploitant, de leidinggevende of beheerder die relevant is voor de toets op het levensgedrag. Het delict zelf zal niet worden meegenomen in de beoordeling, maar relevante informatie over houding en gedrag wel. Een dergelijk feitencomplex zal op zichzelf staand geen weigeringsgrond opleveren;

f. de leeftijd op pleegdatum en huidige leeftijd van de exploitant, leidinggevende of beheerder. Ook feiten gepleegd als minderjarige, kunnen bij de beoordeling worden betrokken;

g. de omstandigheid of de exploitant, leidinggevende of beheerder verwijtbaar of nalatig betrokken is geweest bij een pand dat op last van de burgemeester op grond van artikel 13b van de Opiumwet, artikel 174a van de Gemeentewet, of op grond van de APV is gesloten.

4. Aanvullende factoren bij beoordelen van het levensgedrag

***a.** De burgemeester weegt bij de beoordeling van het levensgedrag van exploitanten en leidinggevenden van alcoholschenkende inrichtingen alcoholgerelateerde feiten verzwaard mee;*

b. De burgemeester kijkt bij de beoordeling van het levensgedrag van exploitanten en beheerders van seksbedrijven onder andere naar persoonlijke omstandigheden en de achtergrond van de exploitant en de beheerder om te bepalen of het levensgedrag een risico vormt op het laten werken van (mogelijke) slachtoffers van misstanden in de inrichting;

***c.** In het geval van bedrijven, die op grond van de APV vergunningplichtig zijn, betrekt de burgemeester bij de beoordeling van het levensgedrag ook de reden voor deze vergunningplicht.*

5. Hardheidsclausule
De burgemeester kan in bijzondere en dringende gevallen een artikel of artikelen van deze beleidsregels buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing ervan, gelet op het belang van de belanghebbende, leidt tot onbillijkheid van overwegende aard.

6. Inwerkingtreding en citeertitel
Deze beleidsregel treedt in werking op de dag na bekendmaking en wordt aangehaald als 'Beleidsregels Beoordeling levensgedrag [gemeente]'.

Bijlage bij de Beleidsregel beoordeling levensgedrag [plaats/jaar]

Overzicht van relevante feiten en gedragingen
De onderstaande lijst betreft een niet-limitatieve opsomming van feiten en gedragingen die in ieder geval meewegen in de beoordeling van het levensgedrag.

Geweldsdelicten en vernieling
Mishandeling
Moord of doodslag
Overige misdrijven tegen het leven
Openlijke geweldpleging tegen goederen of personen
Vernieling, vandalisme, baldadigheid
Brandstichting

Alcoholgerelateerde feiten
Rijden onder invloed van alcohol
Aanstalten maken rijden onder invloed van alcohol
Weigeren ademanalyse
Openbaar dronkenschap, openlijk of hinderlijk gebruik van alcohol

Overtreding ge- en verbodsbepalingen Alcoholwet

Drugsgerelateerde feiten
Bezit, handel en vervaardigen van hard- en softdrugs, inclusief voorbereidingshandelingen
Openlijk of hinderlijk gebruik van drugs
Rijden onder invloed van drugs of medicijnen
Drugsafval

Wapens en munitie
Bezit en handel in wapens of munitie als bedoeld in de Wet Wapens en Munitie
Schiet- en/of steekpartijen
Messenverbod[5]

Vermogensdelicten
Verduistering
Heling
Chantage of afpersing
Witwassen
Fraude
verdachte transacties
Vals/vervalst geld aanmaken of vals/vervalst geld uitgeven
Oplichting en flessentrekkerij
Omkopen ambtenaar in functie

Zedendelicten en mensenhandel
Zedendelicten

Vervaardigen/bezit/verspreiden van kinderporno
Gijzeling of ontvoering
Mensenhandel, arbeidsuitbuiting en/of mensensmokkel

Niet meewerken met de politie en toezichthouders en het niet opvolgen van rechtelijke uitspraken
Wederspanningheid
Niet voldoen aan bevel of vordering
Valse aangifte
Vals/vervalste ID opgeven

Valsheid in geschrifte
Weigeren ademanalyse/ Weigeren bloedproef/ Weigeren vervangend (urine) onderzoek
Rijden tijdens rijverbod/ Rijden terwijl rijbewijs is ingevorderd/ Rijden tijdens rijontzegging
Omkopen ambtenaar in functie

Verplichtingen inzake Rijksbelastingen

Niet nakomen van fiscale verplichtingen op grond van Invorderingswet 1990

Niet nakomen van fiscale verplichtingen op grond van de Algemene wet inzake rijksbelastingen

Openbare orde en APV

Hinderlijk gedrag

Samenscholing, ongeregeldheden en ordeverstoringen

[5] Indien van toepassing (checken in APV)

Afsteken vuurwerken op verboden plaatsen

Geluidshinder

Openbare orde sluiting op last van de burgemeester

Zonder vergunning exploiteren van een openbare inrichting

Inkoop- en verkoopregister handelaren in tweedehands goederen

Wegenverkeerswet

Joyriding

Snelheidsovertreding

Agressief rijgedrag

Onveilig rijgedrag

Verkeersongeval met letsel

Verlaten plaats na verkeersongeval

Rijden met vals/vervalst kenteken

Onverzekerd rijden

Overig

Diefstal/ Overval

Zakkenrollerij/ Straatroof

Oplichting/ Heling

Discriminatie

Belediging

Bedreiging/ Intimidatie
Openbare schennis der eerbaarheid

Stalking

Cybercrime

Misdrijven Wet op de kansspelen (WOK)

Overtreding huisverbod
Huisvredebreuk

Chantage/ Machtsmisbruik
Criminele contacten

Deelname aan een criminele organisatie

Lidmaatschap verboden rechtspersoon